Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi verotuslain, ennakkoperintälain, työnantajain sosiaaliturvamaksusta annetun lain 17 §:n ja arvonlisäverolain 159 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi verotuslakia, ennakkoperintälakia, arvonlisäverolakia ja työnantajan sosiaaliturvamaksusta annettua lakia. Ehdotetut muutokset ovat pääosin teknisiä ja hallinnollisia, eivätkä ne ole sidoksissa toisiinsa.

Veronsaajien asiamiesjärjestelmään ehdotetut, pääosin teknisluonteiset muutokset luovat samalla edellytyksiä joustavan päätoimisten asiamiesten varaan rakentuvan asiamiesjärjestelmän kehittämiselle. Verotuskustannuksia koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettaviksi budjettiteknisistä syistä ja verotoimiston huoneistokustannuksia koskevia säännöksiä verohallinnon organisaation muutoksia vastaavasti. Huoneistokustannukset jaettaisiin kuten muutkin verotuskustannukset eri veronsaajien kesken.

Verohallituksen mahdollisuuksia rajoittaa verovelvollisen ilmoittamisvelvollisuutta laajennettaisiin koskemaan myös eräitä vähennystietoja. Verotusta varten muilta viranomaisilta saatavien tietojen maksullisuudesta ehdotetaan säädettäväksi verotuslaissa ja ennakkoperintälaissa. Samalla verohallitus oikeutettaisiin antamaan tarkempia määräyksiä eri viranomaisilta saatavista tiedoista.

Eräiden arvopapereiden verotusarvotietojen julkisuudesta ehdotetaan säädettäväksi laissa. Ennakkoperintää ja verotusta varten tapahtuvasta verohallinnon sekä työnantajien, eläkkeen- ja muiden etujen maksajien välisestä tiedonsiirrosta ehdotetaan säädettäväksi ennakkoperintälaissa.

Ennakkoperintälain tiedoksisaantia koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettaviksi siten, että verovelvolliselle myönteisen, ennakonkantoa koskevan ratkaisun tiedoksianto voisi tapahtua ilman saantitodistusmenettelyä. Vuodenvaihteen kotikuntaa koskevat väestötietolain ja kotikuntalain edellyttämät muutokset ehdotetaan otettaviksi huomioon myös verotuslaissa. Lisäksi esitykseen sisältyy eräitä muita verotusmenettelyn selkeyttämistä ja hallintoa joustavoittavia ehdotuksia.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan vuoden 1995 alusta. Vuodenvaihteen kotikuntaa koskevat säännökset ovat tarkoitetut sovellettaviksi jo verovuodelta 1994 toimitettavassa verotuksessa.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1. Veronsaajien asiamiesjärjestelmää koskevat ehdotukset

Nykytila

Veronsaajien edunvalvojina toimivista veronsaajien asiamiehistä säädetään välittömän verotuksen osalta verotuslaissa (482/58) ja välillisen verotuksen osalta arvonlisäverolaissa (1501/93). Verotuslain mukaan veronsaajien asiamiehinä toimivat verotuksen oikaisulautakuntiin määrätyt valtion- ja kunnanasiamiehet, lääninveroviraston määräämät verotusasiamiehet ja lääninoikeuksissa veronsaajien etua val-

vovat tarkastusasiamiehet. Lääninverovirastoissa olevilla verotusasiamiehillä on laajasti toimivaltaa myös muiden kuin verotuslaissa tarkoitettujen verojen osalta. Toimivalta ilmenee erikseen asianomaisista säännöksistä. Arvonlisäverolain mukaan veronsaajien etua valvovat lääninverovirastoissa olevat valtionasiamiehet.

Veronsaajien asiamiesten toimivallasta yleensä säädetään erikseen asianomaisissa muutoksenhakua koskevissa säännöksissä. Myös lääninverovirasto, kunnanhallitus, kansaneläkelaitos, seurakunnat ja verohallitus voivat käyttää veronsaajien puhevaltaa sen mukaan kuin siitä kulloinkin erikseen säädetään.

Veronsaajien asiamiehinä toimii sekä sivutoimisia että päätoimisia asiamiehiä. Pääosa asiamiehistä on sivutoimisia. Veronsaajien asiamiehet valvovat veronsaajien etua muun muassa tekemällä valituksia veronsaajien puolesta ja antamalla vastineita verovelvollisten tekemiin valituksiin. Verotuksen oikaisulautakuntiin määrätyt valtion- ja kunnanasiamiehet osallistuvat lisäksi oikaisulautakuntien kokouksiin ja voivat siellä ottaa osaa keskusteluun.

Verotuksen oikaisulautakunnan valtionasiamiehen määrää lääninverovirasto ja kunnanasiamiehen asianomainen kunnanhallitus. Kunnan- ja valtionasiamiehenä voi toimia sama henkilö. Verotusasiamiehen määrää lääninverovirasto ja tarkastusasiamiehen sekä arvonlisäverotuksen valtionasiamiehen verohallitus. Asiamiehille määrätään myös tarvittava määrä varamiehiä.

Ehdotetut muutokset

Välittömän verotuksen päätöksenteko-organisaatiota muutettiin 1 päivänä tammikuuta 1994 voimaan tulleella lailla verotuslain muuttamisesta (963/93) siten, että verotuksen toimittaa kaikilta osiltaan verotoimisto ja veropiirikohtaiset verotuksen oikaisulautakunnat toimivat ensiasteen muutoksenhakueliminä. Veronsaajien asiamiehiä koskevia säännöksiä ei tällöin muutettu uudistusta vastaavasti. Asiamiesjärjestelmään ehdotetaan tämän vuoksi tehtäväksi ne muutokset, jotka pääosin johtuvat toteutuneesta päätöksenteko-organisaation uudistamisesta. Asiamiesjärjestelmän kehittäminen on muilta osin jatkoselvityksen kohteena verohallituksessa.

Koska verotuksen toimittaa verotoimisto ja koska verotuksen oikaisulautakunnat on muutettu veropiirikohtaisiksi, myös valtion- ja kunnanasiamiehet ehdotetaan määrättäväksi veropiiriin. Muutos ei vaikuta asiamiesten asemaan ja toimivaltaan, mutta kuvaa nykyistä paremmin asiamiehen asemaa päätöksenteko-organisaatiossa. Kunnanasiamiehellä olisi edelleenkin toimivalta vain sen kunnan asioihin, johon asianomainen kunnanhallitus on hänet määrännyt.

Asiamiesjärjestelmää on tarkoitus kehittää verohallinnossa siten, että ainakin valtion etua valvovina veronsaajien asiamiehinä toimisivat yhä useammin päätoimiset verohallinnon virkamiehet. Tämä vastaa muun muassa verotuksen oikeussuojatoimikunnan (komiteanmietintö 1992:7) esittämiä näkemyksiä. Valtion etua valvovia asiamiehiä koskevia säännöksiä ehdotetaan tämän mukaisesti teknisesti tarkistettaviksi.

Verotuksen oikaisulautakunta toimii ensiasteen muutoksenhakuelimenä eikä enää verotuksen toimittajana. Lautakunnassa muutosta hakevat sekä verovelvollinen että veronsaajien asiamies, joten asiamiehen oikeus olla läsnä lautakunnan kokouksessa ei enää ole perusteltua. Kansalaisten luottamus verotuksen oikaisulautakunnan toiminnan oikeudenmukaisuuteen muutoksenhaun ensiasteena saattaisi osaltaan vaarantua, jos veronsaajan asiamies voisi ja verovelvollinen ei voisi olla läsnä kokouksessa. Periaatteessa asiamiehen läsnäolo kokouksessa olisi myös yleisten hallinto-oikeudellisten periaatteiden vastaista käsiteltäessä asioita, joissa hän olisi tehnyt veronsaajan puolesta oikaisuvaatimuksen verotuksen oikaisemiseksi. Edellä esitetyistä syistä ja jotta verotuksen oikaisulautakunnassa toteutuisi kaksiasianosaissuhde ja jotta asian tasapuolinen käsittely lautakunnassa tulisi turvatuksi veronsaajien asiamiesten läsnäolo-oikeus verotuksen oikaisulautakunnassa ehdotetaan poistettavaksi.

Valtion etua valvovat asiamiehet määrää tehtäväänsä lääninverovirasto tarkastusasiamiestä ja arvonlisäverotuksen valtionasiamiestä lukuun ottamatta. Hallinnon kehittämisen yleisten periaatteiden mukaisesti ehdotetaan, että myös heidät määräisi lääninverovirasto.

Asiamiesjärjestelmän joustavoittamiseksi ja tehostamiseksi ehdotetaan, että sama asiamies voisi toimia veronsaajien edunvalvojana koko sen ajan, kun asiaa käsitellään muutoksenhaun eri vaiheissa. Siten tarkastusasiamiehenä voisi

toimia sellainen henkilö, joka on aikaisemmin toiminut asiassa valtion-, kunnan- tai verotusasiamiehenä. Myös tämä ehdotus tukee sitä tavoitetta, että veronsaajien asiamiehinä toimisivat päätoimiset veronsaajien edunvalvojat.

Jos valtion- ja kunnanasiamiehenä toimii sama päätoiminen henkilö, asiamiestoiminnasta aiheutuneet kustannukset jaetaan voimassa olevien säännösten mukaan tasan asianomaisen kunnan ja valtion kesken. Koska tavoitteena on päätoimisten valtion etua valvovien asiamiesten lisääminen, kustannusten jakautumisesta ehdotetaan sovittavaksi asianomaisen lääninveroviraston ja kunnan kesken, mikä lisäisi menettelyn joustavuutta.

Lisäksi asiamiesjärjestelmään ehdotetaan eräitä muita, lähinnä teknisiä muutoksia.

1.2. Verotuskustannusten jakoa ja verotoimiston sijaintipaikkaa koskevat ehdotukset

1.2.1. Verotuskustannukset

Verotuskustannuksiin luetaan verotuslain 136 §:n 1 momentin mukaan valtion varsinaisessa talousarvioissa vahvistetut ja edellisen vuoden tilinpäätöksen perusteella korjatut verohallinnon menot, jotka lasketaan nettobudjetoinnin periaatetta noudattaen. Säännöksen sanamuotoa ehdotetaan ajanmukaistettavaksi. Kustannusten määrää laskettaessa ehdotetaan lisäksi otettavaksi huomioon myös ne verohallinnon menot, jotka on rahoitettu valtion talousarvion muista kuin verohallinnon määrärahoista. Säännös on tarpeen, jotta budjettitekniset syyt eivät vaikuttaisi verotuskustannusten määrään. Ehdotuksen mukaan verotuskustannuksiksi katsottaisiin muun muassa verohallinnon toiminnasta johtuvat arvonlisäveromenot, joita ei enää vuonna 1994 ole luettu verohallinnon menoihin ja joiden osuus kyseisistä menoista on noin 5 prosenttia. Muutoksella verotuskustannusten laskutapa saatetaan siten liikevaihtovero- ja arvonlisäveromenojen osalta vastaamaan ennen vuotta 1994 vallinnutta tilannetta.

1.2.2. Verotoimistojen huoneistokustannukset

Verotoimiston huoneiston hankkii ja ylläpitää se kunta, jonka alueella verotoimisto sijaitsee, jos valtio ei ole ottanut huolehtiakseen asiaa. Huoneistosta aiheutuvat kustannukset jaetaan verotoimiston sijaintikunnan ja valtion kesken tasan. Jos verotoimisto sijaitsee veropiirin ulkopuolella, valtio hankkii ja ylläpitää huoneiston ja veropiiriin kuuluvat kunnat suorittavat yhteisesti puolet huoneiston kustannuksista henkikirjoitetun väkiluvun mukaisessa suhteessa.

Lääninveroviraston tulosyksikköinä toimivien verotoimistojen huoneistokustannukset jaetaan nykyisin verotuslain 135 §:ssä mainituin perustein valtion ja kunnan kesken riippuen verotoimiston sijainnista sekä huoneiston hankkijasta ja ylläpitäjästä. Sen sijaan lääninveroviraston muiden tulosyksiköiden huoneistokustannukset sisältyvät verotuslain 136 §:n tarkoittamiin verotuskustannuksiin.

Verotoimiston huoneistokustannusten jakaminen muista verotuskustannuksista poikkeavalla tavalla veronsaajien kesken on hallinnollisesti epätarkoituksenmukaista ja aiheuttaa tilinpidollisia erityisjärjestelyjä. Kustannusten jakoa monimutkaistaa myös se, että verotoimistot voivat sijaita useissa eri tavoin järjestetyissä tiloissa kuten valtion virastotaloissa, kiinteistöosakeyhtiöissä, kuntien omistamissa tiloissa ja yksityisiltä vuokratuissa tiloissa. Uusimuotoisissa lääninverovirastoissa ei enää muutoinkaan ole perusteltua erotella eri perustein saman viraston eri tulosyksiköiden huoneistokustannuksia. Verohallinto siirtyi tulosbudjetointiin ja tulosohjaukseen vuoden 1993 alusta. Samalla virastojen huoneistotilojen hankinta ja niistä aiheutuvat kustannukset siirtyivät markkinaehtoisuuden piiriin. Tulosohjauksen tavoitteiden mukaista on, että verohallinto itse hankkii verotoimiston tilat joustavimmalla ja edullisimmalla tavalla. Veropiirien yhdistämisen seurauksena verotoimistojen hallintopaikat ovat keskittyneet alueellisiin keskuksiin. Jos huoneistokustannusten jakoperusteita ei muuteta, joutuvat verotoimistojen sijaintikunnat eriarvoiseen asemaan verrattuna veropiiriin muihin kuntiin.

Edellä esitetyistä syistä verotoimiston huoneistokustannusten erityisasema ehdotetaan poistettavaksi, jolloin huoneistokustannukset jaettaisiin veronsaajien kesken kuten muutkin verotuskustannukset.

1.2.3. Verotoimiston sijaintipaikka

Verotuslain 5 §:n mukaan verotoimiston si-

jaintipaikan määrää verohallitus. Lääninverovirasto hallintopaikan tai muiden lääninverovirasto yksiköiden sijaintipaikan määräämisestä ei ole lain- tai asetuksentasoisia säännöksiä. Päätösvalta on tältä osin hallinnon yleisten kehittämisperiaatteiden mukaisesti lääninverovirastolla itsellään.

Tarkoituksenmukaista on, että lääninverovirasto voisi päättää verotoimiston sijainnista vastaavalla tavalla kuin se päättää lääninverovirasto muidenkin yksiköiden sijaintipaikasta. Säännöstä ehdotetaan tämän mukaisesti muutettavaksi siten, että toimivalta sijaintipaikan määräämisestä siirrettäisiin verohallituksesta lääninverovirastolle itselleen. Samalla viitataan myös edellä ehdotettuun verotoimiston huoneistokustannusten erityisaseman poistamiseen ja siinä yhteydessä esitettyihin perusteluihin.

1.3. Ilmoittamisvelvollisuuden rajoittamista koskevat ehdotukset

1.3.1. Yleistä ilmoittamisvelvollisuudesta

Verotus perustuu laajaan ilmoittamisvelvollisuuteen. Verovelvollisen on veroilmoituksellaan ilmoitettava veronalainen tulonsa ja varallisuutensa sekä niistä tehtävät vähennykset. Ilmoittamisvelvollisuudesta säädetään tarkemmin verotusasetuksessa (530/59). Verohallitus voi verotuslain 33 §:n mukaan rajoittaa tulojen ja varojen ilmoittamisvelvollisuutta. Verohallitus on rajoittanut ilmoittamisvelvollisuutta niissä tilanteissa, joissa kyseiset tiedot saadaan kattavasti, luotettavasti ja kustannuksia säästäen muulta taholta kuin verovelvolliselta itseltään. Ilmoittamisvelvollisuuden rajoittamiseen liittyy olennaisesti se, että suorituksen maksaja tai muu taho, jolla puheena oleva tieto on hallussaan, velvoitetaan antamaan ilmoittamisvelvollisuuden rajoittamisen kohteena olevat tiedot verohallinnolle. Samalla ilmoittamisvelvollisen asema on parantunut, kun ilmoitettavien tietojen määrää on voitu vähentää.

1.3.2. Vähennystietojen ilmoittamisvelvollisuuden rajoittaminen

Verohallitukselle annettua valtuutta rajoittaa ilmoittamisvelvollisuutta ehdotetaan laajennettavaksi koskemaan myös vähennyksiä. Ehdotettu muutos on periaatteellinen ja merkittävä, koska myös vähennystiedot voitaisiin saada verotuksen perusteeksi ilman, että verovelvollinen esittäisi vähennysvaatimuksen. Tässä vaiheessa on tarkoitus rajoittaa ilmoittamisvelvollisuutta työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen ja vapaaehtoisten eläkevakuutusmaksujen osalta. Tähän liittyen verotuslakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan työmarkkinajärjestöjen ja eläkevakuutuslaitosten tulisi ilmoittaa näiden maksujen markkamäärät verohallinnolle.

Ehdotuksen tarkoituksena on alentaa erityisesti henkilöasiakkaiden veroilmoitusten käsittelykustannuksia, keventää verotusmenettelyä ja helpottaa verovelvollisen ilmoittamisvelvollisuutta käyttämällä hyväksi nykyaikaisia tiedonsiirtomenettelyjä. Ehdotettu muutos mahdollistaisi jatkossa sen, että esimerkiksi velkojen korkojen vähennystiedot voitaisiin toimittaa koneellisesti verohallintoon ja vastaavasti verovelvollinen voitaisiin vapauttaa ilmoittamisvelvollisuudesta.

Verotuslakiin ehdotetaan lisättäväksi myös säännös, jonka mukaan kansaneläkelaitoksen ja eläketurvakeskuksen olisi toimitettava verohallinnolle invalidivähennyksen myöntämistä varten tarvittavat tiedot. Säännöksen lisäämisellä lakiin vahvistettaisiin nykyisin vallitseva asiaintila.

1.3.3. Viranomaisten ja muiden tahojen velvollisuus antaa tietoja verotuksen perusteeksi

Ilmoittamisvelvollisuutta on voitu merkittävästi rajoittaa myös siten, että eri viranomaiset on velvoitettu antamaan suoraan verohallinnolle verotuksen toimittamisessa tarvittavia tietoja.

Tältä osin keskeistä verotuslain 44 §:n säännöstä ehdotetaan selkeytettäväksi, ajantasaistettavaksi ja sanonnallisesti yhdenmukaistettavaksi. Ehdotetut muutokset ovat lähinnä teknisiä. Verohallitukselle annettava valtuus määrätä toimitettavien tietojen sisällöstä mahdollistaisi sen, että annettavien tietojen piiriä voitaisiin joustavasti muuttaa vastaamaan kulloistakin tietojen rekisteröinnin organisaatiota.

Verohallitus saa tällä hetkellä eläkkeen- ja niihin rinnastettavien suoritusten maksajilta ennakonpidätysprosentin laskemisessa tarvittavat tiedot arvioidusta eläketulon tai suorituksen määrästä, eläkkeen laadusta ja maksuajasta.

Tiedonsaanti perustuu verohallituksen ja eläkkeenmaksajien väliseen käytäntöön. Asiasta ei ole säädetty laissa. Ennakkoperintälakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan eläkkeiden ja muiden niihin rinnastettavien suoritusten maksajien olisi toimitettava verohallinnolle verohallituksen määrittelemät ennakonpidätysprosentin laskemista varten tarvittavat tiedot. Säännöksen lisäämisellä vahvistettaisiin nykyisin vallitseva asiaintila.

1.3.4. Viranomaisilta tai muilta tahoilta saatujen tietojen maksullisuus

Verohallinto saa verotusta varten tietoja paitsi verovelvollisilta myös laajalti muilta ilmoittamisvelvollisilta. Verovelvollisen on lain nojalla annettava pyydetyt tiedot maksutta.

Eläkkeiden ja muiden etuuksien maksajilta suoraan saatuja tietoja käytetään verotuksen perusteena yleensä sellaisenaan. Verohallinto saa verotusta varten lisäksi tarkkailu- tai tukitietoja eri viranomaisilta, esimerkiksi verotuslain 44 §:n nojalla väestörekisterikeskukselta, maanmittaushallinnolta ja kunnilta. Nämä tiedot luovutetaan pääsääntöisesti laajoina massaluovutuksina. Verohallinto saa myös muilta tahoilta tarkkailutietoja tai laadun valvontatietoja, esimerkiksi arvopapereiden välittäjiltä saatavat tarkkailutiedot tehdyistä arvopaperikaupoista. Näitä tuloja koskevia tietoja ei käytetä välittömästi verotuksen perusteena.

Verotuslakiin ja ennakkoperintälakiin ehdotetaan lisättäviksi säännökset verohallinnon oikeudesta saada maksutta edellä kuvatut tiedot. Jos kyseessä olisi julkinen viranomainen, verohallinto kuitenkin korvaisi tiedonsiirrosta aiheutuneet välittömät kustannukset. Tietojen maksuttomuutta puoltaa erityisesti se, että verohallinto saisi kyseiset tiedot joka tapauksessa maksutta verovelvolliselta itseltään, ja toisaalta se, että viranomaiset keräävät nämä tiedot muutoinkin itse omiin tarkoituksiinsa. Tietojen säätäminen maksuttomiksi on tarpeen myös, jotta verohallinto voisi jatkossakin rajoittaa ilmoittamisvelvollisuutta ilman, että verohallinnolle aiheutuisi siitä merkittäviä lisäkustannuksia.

Verohallinto ei korvaisi varsinaisista tiedoista, tietojen keruusta tai ylläpidosta aiheutuvia menoja. Sen sijaan tietojen luovutuksen aiheuttamat lisäkustannukset eli tietojen siirto-, käsittely- ja muut kustannukset korvattaisiin. Kustannusten korvaaminen koskisi niitä tapauksia, joissa viranomaiselta saatavia tietoja käytetään verotuksessa täydentävinä, niin sanotun tarkkailutiedon luonteisina tietoina. Korvausvelvollisuus ei sen sijaan koskisi niitä tilanteita, joissa viranomainen esimerkiksi työnantajana on velvollinen verotusta varten toimittamaan verohallinnolle lakiin perustuvia tulo- ja ennakonpidätystietoja. Nämä tiedot eivät siis olisi tässä tarkoitettuja laajoja ja massaluonteisia tietoja, joiden luovutuksesta aiheutuvat kustannukset korvattaisiin.

1.4. Verotustietojen julkisuutta ja luovutusta koskevat ehdotukset

1.4.1. Eräiden osakkeiden ja osuuksien verotusarvotietojen julkisuus

Verotuslain 132 ja 133 §:n nojalla verovelvollisen taloudellista asemaa koskevat tiedot ovat salassapidettäviä. Myös muun muassa osakkeiden ja osuuksien verotusarvot ovat verovelvollisen osakeyhtiön tai osuuskunnan taloudellista asemaa koskevina tietoina salassapidettäviä, jollei niiden julkisuudesta säädetä erikseen. Verotuslaissa säädetystä salassapitovelvollisuudesta voidaan poiketa lailla. Voimassa olevassa varallisuusverolaissa tai muuallakaan ei ole säännöksiä mainittujen verotusarvojen julkaisemisesta tai julkisuudesta. Verohallinto on julkaissut vuosittain julkisesti noteerattujen osakkeiden verotusarvotiedot ennen vuotta 1993 voimassa olleiden säännösten mukaan. Käytäntö muiden osakkeiden verotusarvotietojen osalta on ollut kirjavaa.

Vuoden 1993 alusta voimaan tulleen varallisuusverolain (1537/92) 26 §:n mukaan verohallitus määrää julkisesti noteeratun osakkeen verotusarvon eli arvopaperimarkkinalaissa tarkoitetun pörssiyhtiön ja sopimusmarkkinayhtiön osakkeen verotusarvon. Tarvittaessa verohallitus määrää myös muun arvopaperin verotusarvon. Varallisuusverolain 27—29 §:ssä tarkoitetut muiden osakkeiden ja osuuksien, kuten liikeosakkeiden sekä asunto-osakkeiden ja -osuuksien verotusarvot lasketaan lääninverovirastoissa.

Verotuslakiin ehdotetaan lisättäväksi nimenomainen säännös verotusarvotietojen julkisuudesta. Julkisia olisivat julkisesti noteerattujen osakkeiden, muiden osakkeiden, asunto-osakkeiden ja -osuuksien verotusarvot sekä osuus-

kunnan osuuksien verotusarvot. Ehdotettu muutos toisaalta selkeyttäisi vallitsevaa käytäntöä ja toisaalta laajentaisi julkisiksi myös muun muassa muiden kuin julkisesti noteerattujen osakeyhtiöiden osakkeiden verotusarvotiedot. Verotusarvotietojen laaja julkisuus on tarpeen erityisesti yhtiön osakkaiden osakkuusasemaan perustuvan tietojensaannin turvaamiseksi. Samalla luodaan edellytykset varojen ilmoittamisvelvollisuuden täyttämiselle. Julkisuus helpottaisi myös esimerkiksi pankkien ja muiden arvopaperien säilyttämisestä verovelvollisen lukuun huolehtivien tahojen toimintaa, jotka näin saisivat verotusarvotiedot joustavasti käyttöönsä. Verotusarvojen julkisuutta puoltaa lisäksi se, että osa niistä tiedoista, joiden perusteella verotusarvot lasketaan, ovat muutoinkin julkisina saatavissa kaupparekisteristä.

1.4.2. Ennakonpidätystä koskevan määräyksen siirto ennakonpidätyksen toimittajalle

Voimassa olevan lain mukaan ennakonpidätystä koskeva määräys merkitään joko verokorttiin tai siirretään verohallituksen määräyksestä suoraan työnantajalle tai muulle ennakonpidätyksen toimittamiseen velvolliselle.

Verohallitus toimittaa yleisesti verovelvollisten ennakonpidätystiedot suoraan vakuutus- ja vahingonkorvausten sekä työttömyysturvaetuuksien maksajille. Menettely perustuu ennakkoperintälain 13 §:ään ja ennakkoperintälain 11, 12 ja 13 §:n nojalla vuosittain annettavaan verohallituksen päätökseen ennakonpidätyksen toimittamistavoista ja määristä. Kansaneläkelaitos käyttää tietoja maksaessaan sairausvakuutuslain mukaisia päivärahoja ja työttömyyspäivärahoja, työttömyyskassat maksaessaan työttömyyspäivärahoja ja vakuutusyhtiöt maksaessaan tapaturmavakuutuslain ja liikennevakuutuslain mukaisia päivärahoja.

Eläkkeen ja niihin rinnastettavien suoritusten maksajilta saamiensa tietojen perusteella verohallitus määrää nykyisin asianomaisten verovelvollisten ennakonpidätysprosentin. Ennakonpidätysprosenttia koskeva tieto toimitetaan eläkkeen tai muun suorituksen maksajalle. Järjestelmän piirissä ovat lähes kaikki eläkkeen ja suoritusten maksajat.

Tietosuojavaltuutettu on 19 päivänä tammikuuta 1993 tehnyt verohallitukselle aloitteen ennakkoperintälain 13 §:n säännöksen pikaisesta tarkistamisesta. Tietosuojavaltuutettu pitää säännöstä tulkinnanvaraisena ja katsoo, ettei se täytä henkilörekisterilain eikä Euroopan neuvoston yksilöiden suojelusta henkilötietojen automaattisessa tietojenkäsittelyssä tehdyssä yleissopimuksessa (SopS 36/92) asetettuja vaatimuksia. Tietosuojavaltuutetun käsityksen mukaan säännös ei oikeuta luovuttamaan verotustietoja koko maan verovelvollisista.

Verokorttitietojen luovutus suorasiirtona korvauksien ja etuuksien maksajille on käytännössä välttämätöntä, koska vuosittain on miljoonia maksutapahtumia, joissa tarvitaan ennakonpidätystietoja. Tiedot koskevat muun muassa työttömyyspäivärahan ja sairausvakuutuslain mukaisten päivärahojen saajia. Tietojen manuaalinen toimittaminen aiheuttaisi huomattavasti lisätyötä verovelvollisille, korvauksien ja etuuksien maksajille sekä verohallinnolle. Tietojen siirtäminen konekielisinä on nopeaa. Kansaneläkelaitoksella ja vakuutusyhtiöillä ei nykyisillä voimavaroilla ole edellytyksiä toimittaa ennakonpidätystä ilman konekielistä tietojen siirtoa.

Edellä esitetyn perusteella tietojen luovuttamista koskevia ennakkoperintälain säännöksiä ehdotetaan täsmennettäviksi. Lisäksi laissa ehdotetaan säädettäväksi tietojen luovuttamisesta vain, jos niiden käyttö ja suojaus on järjestetty henkilörekisterilain edellyttämällä tavalla ja edellyttäen, että tietojen saajat pitävät saamansa tiedot salassa.

1.5. Keskusverolautakunnan kokoonpanon tarkistaminen

Keskusverolautakunta antaa voimassa olevan lainsäädännön mukaan verotuksessa sitovia ennakkotietoja, jotka koskevat verovelvolliselle verotuslain mukaan määrättävää valtionveroa, kunnallisveroa, ennakon pidätystä tai suorittamista, arvonlisäveroa, kiinteistöveroa, korkotulon lähdeveroa ja leimaveroa. Keskusverolautakunnan kokoonpanosta säädetään verotuslain 70 §:ssä. Sen mukaan keskusverolautakunnassa on puheenjohtaja ja kahdeksan muuta jäsentä, jotka valtioneuvosto määrää viisivuotiskausittain. Keskusverolautakunnan nykyisten jäsenten toimikausi päättyy vuoden 1994 lopussa.

Valtiovarainministeriössä valmistellaan verotuksen ennakkotietomenettelyn uudistamista koskevia säännösmuutoksia. Asiaa valmistelemaan on asetettu työryhmä, jonka määräaika

päättyy keväällä 1995. Työn valmistuttua on tarkoitus antaa eduskunnalle tarvittavat muutosesitykset. Siinä yhteydessä harkitaan myös keskusverolautakuntaa koskevien säännösten muutostarve.

Säännöksiä on kuitenkin tarpeen eräiltä osin ajanmukaistaa jo ennen lautakunnan uutta toimikautta. Keskusverolautakunnan puheenjohtajan kelpoisuusvaatimuksia ehdotetaan ajanmukaistettavaksi ja joustavoitettavaksi. Keskusverolautakunnan jäsenten toimikautta ehdotetaan lyhennettäväksi yleisen käytännön mukaiseksi eli nykyisestä viidestä vuodesta kolmeen vuoteen.

1.6. Muut ehdotukset

Verovelvollisen kotikuntaa koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettaviksi vastaamaan väestötietolain (507/93) ja kotikuntalain (201/94) muutoksia. Lakiin ehdotetaan lisättäviksi valituskiellon sisältävät säännökset veroilmoituksen jättöaikaa koskevasta verotoimiston päätöksestä ja veronhuojennusta koskevasta kunnan viranomaisen antamasta päätöksestä. Valitusoikeudella ei näissä tilanteissa ole käytännön merkitystä eikä valitusoikeuden säilyttämistä voida perustella verovelvollisen oikeusturvanäkökohdilla. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, joka mahdollistaisi verojohtajanimikkeen nykyistä laajemman käyttöönoton lääninverovirastoissa. Käsittelyn joustavoittamiseksi ja nopeuttamiseksi verotusarvojen laskentaa ja kiinteistöveron määräämistä varten tarvittavien tietojen antamisaikaa ehdotetaan aiennettavaksi kahdella kuukaudella. Lisäksi verotuslakiin ehdotetaan tehtäviksi eräitä muita lähinnä teknisluonteisia tarkistuksia.

Ennakkoperintälakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan ennakonkantoa koskeva verotoimiston hyväksyvä päätös voidaan antaa verovelvolliselle tiedoksi ilman saantitodistusta. Ehdotettu muutos ei heikennä verovelvollisen oikeusturvaa, mutta säästää kustannuksia ja vastaa samalla jo osin vallitsevaa käytäntöä.

2. Esityksen hallinnolliset ja taloudelliset vaikutukset

Ehdotetut muutokset ovat pääosin luonteeltaan hallinnollisia ja teknisiä. Toteutuessaan ne joustavoittavat verotuksen toimittamista ja hallinnollisia menettelyjä.

Huoneistokustannukset

Vuonna 1993 verotoimistojen huoneistokustannukset olivat 40,4 miljoonaa markkaa, josta asianomaiset kunnat maksoivat puolet ja valtio toisen puolen. Valtion osuus verotoimistojen huoneistokustannuksista oli siten 20,2 miljoonaa markkaa. Rakennushallinnon hallinnassa olevien tilojen kustannusten arvioidaan nousevan rakennushallituksen ryhdyttyä perimään vuoden 1994 alusta markkinahintaisia vuokria. Toisaalta hallinnon rationalisointitoimet ja kilpailuperusteiseen toimitilojen hankintaan siirtyminen ehkäisevät kustannusten nousua.

Huoneistokustannusten erityisaseman poistuminen lisäisi laskennallisesti valtion menoosuutta noin 2,5 miljoonaa markkaa. On kuitenkin todennäköistä, että hallinnon rationalisointitoimet ja markkinahinnoitteluun siirtyminen johtavat siihen, että valtionkaan kustannukset eivät kokonaisuudessaan nouse.

Kuntien suhteellinen kokonaisosuus huoneistokustannuksista laskisi 50 prosentista verotuslain 136 §:n mukaiseen 30,8 prosenttiin eli 20,2 miljoonasta markasta noin 12,4 miljoonaan markkaan. Kuntien keskinäiset suhteet muuttuisivat siten, että ne kunnat, joissa ei tällä hetkellä tai tulevaisuudessa ole verotoimistoa, osallistuisivat myös huoneistokustannuksiin. Vastaavasti niiden kuntien, joissa on verotoimisto, suhteellinen osuus kustannuksista pienenisi. Kansaneläkelaitos ja evankelisluterilaisen kirkon seurakunnat eivät nykyisten säännösten mukaan osallistu lainkaan verotoimistojen huoneistokustannuksiin. Muutosehdotuksen toteutuessa niiden kustannukset olisivat vuoden 1993 kustannusten mukaan laskettuna seuraavat: kansaneläkelaitoksen osuus 3,4 miljoonaa markkaa ja seurakuntien osuus 1,9 miljoonaa markkaa.

Alla on kaaviona esitetty nykytila ja muutosesityksen vaikutus vuoden 1993 kustannustiedoilla (milj. mk)

Veronsaaja	Nykyisin	Ehdotus	Osuus %
Valtio	20,2	22,7	56,1
Kunnat	20,2	12,4	30,8
Kansaneläkelaitos	0,0	3,4	8,4
Seurakunnat	0,0	1,9	4,7
Yhteensä	40,4	40,4	100,0

Tiedonsiirtokustannukset

Muilta viranomaisilta verotuksen toimittamiseksi tarvittavat tiedot saadaan nykyään pääsääntöisesti maksutta. Maksullisuus myös virastojen välisessä toiminnassa on lisääntynyt nettobudjetoinnin ja valtion uuden maksuperustelain myötä. Väestörekisterikeskus, patentti- ja rekisterihallitus, maanmittauslaitos, oikeusministeriö ja kunnat, jotka rekisteröivät asiakastietoja ja erilaisia kiinteistötietoja, ovat tällä hetkellä tärkeimmät verotuksen toimittamisessa tarvittavia tietoja tuottavat viranomaistahot. Kiinteistötietojen vuotuiset välittömät tiedonsiirtokustannukset on alustavasti arvioitu noin 500 000—700 000 markaksi. Verotarkastustoimintaan liittyvät kustannukset ovat noin 50 000 markkaa vuodessa. Lisäksi tarkastustoiminnan yhteydessä pyydetään usein selvityksiä eri viranomaisilta.

Muut kustannukset

Kustannussäästöjä syntyy menettelyjen yksinkertaistumisen myötä. Niiden määrää on kuitenkin vaikea arvioida. Esimerkiksi työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen ja eläkevakuutusmaksujen ehdotettu tietojen tekninen välittäminen vähentäisi merkittävällä tavalla tulevaisuudessa sekä verohallinnon työtä että verovelvollisten ilmoittamisvelvollisuutta. Veronsaajien asiamiesten läsnäolo-oikeuden poistaminen verotuksen oikaisulautakunnan kokouksesta vähentäisi kokouspalkkioiden määrää ja säästäisi sitä kautta kustannuksia. Myös saantitodistusmenettelystä luopuminen ehdotetulla tavalla vähentäisi hallinnon kustannuksia. Ehdotetut muutokset merkitsevät kustannusten pienenemistä myös verohallinnon toimintaedellytysten parannuttua.

Muut vaikutukset

Esityksen organisatorisista vaikutuksista merkittävin on verotoimiston sijaintipaikan määräämistä koskevan toimivallan siirto verotuksen aluehallinnolle. Ehdotus vastaa tältä osin hallinnon kehittämisen ministerivaliokunnan 17 päivänä kesäkuuta 1993 vahvistamia hallinnon kehittämisen yleisiä periaatteita, joiden mukaan toimivaltaa siirretään keskustasolta aluehallintoon.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä virkatyönä verohallituksen ehdotuksen pohjalta. Valmistelun aikana on oltu yhteydessä muun muassa oikeusministeriöön, tietosuojavaltuutetun toimistoon sekä veronsaajatahoihin.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Verotuslaki

5 §:n 2 ja 3 momentti. Pykälän 2 momentin mukaan veropiirissä on verotoimisto. Sen sijainnin määrää verohallitus kuultuaan lääninhallitusta ja asianomaisia kunnanhallituksia. Pykälästä ehdotetaan poistettaviksi verotoimiston sijainnin määräämistä koskevat säännökset. Tarkoituksena on, että toimivalta siirtyisi verohallitukselta toiminnasta vastaavalle aluehallinnon viranomaiselle eli lääninverovirastolle, joka nykyisin määrää lääninveroviraston ja sen muiden tulosyksiköiden kuin verotoimistojen sijaintipaikan. Kuntien kuulemista koskeva laintasoinen säännös on liittynyt erityisesti verotoimiston huoneistokustannusten erityisasemaan. Koska 135 §:stä ehdotetaan poistettaviksi huoneistokustannusten erityisasemaa koskevat säännökset, ei siihen liittyvä kuulemista koskeva säännöskään ole enää tarpeen ja se ehdotetaan poistettavaksi. Asian valmistelun yhteydessä kuultaisiin jatkossakin muiden ohella asianomaisia kuntia. Nämä voisivat tällöin itse päättää, mikä kunnan viranomainen antaa mahdollisen lausunnon.

Edellä esitetyn seurauksena nykyinen 2 ja 3 momentti ehdotetaan samalla rakenteellisesti yhdistettäväksi uudeksi 2 momentiksi. Momen-

tissa säädettäisiin nykyiseen tapaan siitä, että veropiirissä on verotoimisto ja että verotoimiston päällikkönä on veropiirin verojohtaja. Samalla 3 momentti voidaan kumota.

8 §. Pykälässä säädetään muun muassa verotuksen oikaisulautakunnan puheenjohtajasta sekä jäsenten ja varapuheenjohtajan valintaajankohdasta.

Pykälän 1 momentin mukaan lautakunnan puheenjohtajana on veropiirin verojohtajan estyneenä ollessa lääninveroviraston määräämä "muu verotoimiston virkamies". Viimeksi mainittu sanonta ehdotetaan korvattavaksi sanonnalla "muu verohallinnon virkamies", mikä samalla joustavoittaa lautakunnan toimintaa varsinaisen puheenjohtajan esteellisyystilanteissa.

Pykälän 4 momentti koskee kunnanvaltuuston valitsemien jäsenten määräämisajankohtaa. Koska varapuheenjohtajan määrää nykyisen 3 momentin mukaan lautakunta eikä enää kunnanvaltuusto kuten aikaisemmin, ehdotetaan 4 momenttiin sisältyvä viittaus varapuheenjohtajan määräämisen ajankohdasta poistettavaksi vanhentuneena.

11 §. Pykälään sisältyvät säännökset valtion- ja kunnanasiamiehistä. Verotuksen oikaisumenettelyn uudistamisesta johtuen asiamies ehdotetaan määrättäväksi veropiiriin, eikä enää lautakuntaan. Tämän seurauksena nykyiseen 2 momenttiin sisältyvä säännös asiamiehen määräämisestä jaostoon on tarpeeton ja ehdotetaan poistettavaksi. Ehdotetun 1 momentin mukaan valtionasiamiehen tehtävään voidaan määrätä yksi tai useampi verohallinnon virkamies tai muu henkilö, jolloin normipohja loisi riittävät edellytykset määrätä puheena oleva virkamies tehtävään myös päätoimisesti. Muulla henkilöllä tarkoitetaan lähinnä sivutoimisesti valtion- tai kunnanasiamiehenä toimivaa henkilöä tai päätoimisesti kunnanasiamiehenä toimivaa henkilöä. Kunnanhallitus määrää nykyisin kunnanasiamiehen valvomaan asianomaisen kunnan etua, joten veropiirissä voisi edelleen olla jokaisella kunnalla oma kunnanasiamies. Jos veropiirissä on useita valtion- ja kunnanasiamiehiä tehtävien jaosta ehdotetaan säädettäväksi 1 momentissa. Asiasisällöltään vastaava säännös voidaan samalla poistaa nykyisestä 2 momentista.

Pykälän rakennetta ehdotetaan samalla muutoinkin muutettavaksi, jolloin pykälään muun muassa siirrettäisiin asiamiestä koskevat nykyisen 15 §:n säännökset. Pykälän asiasisältö ei muilta osin muuttuisi.

12 §. Pykälässä säädetään verotuksen oikaisulautakunnan kokouksesta. Ehdotuksen mukaan valtion- ja kunnanasiamies eivät enää osallistuisi lautakunnan kokouksiin. Tätä koskeva muutosehdotus sisältyy pykälän 3 momenttiin. Siihen liittyen ehdotetaan, ettei lautakunnan kokouksesta enää erikseen ilmoitettaisi asiamiehelle. Asiaa koskeva viittaus ehdotetaan tämän mukaisesti poistettavaksi 1 momentista. Lisäksi pykälään ehdotetaan eräitä sanonnallisia tarkistuksia.

13 §. Pykälään sisältyvät säännökset siitä, että lautakunnan jäsenten esteellisyyteen sovelletaan asianomaisia hallintomenettelylain säännöksiä. Koska erityissäännökset puuttuvat verotuslaista, oikaisuvaatimuksen käsittelyyn lautakunnassa sovelletaan muutoinkin hallintomenettelylain esteellisyyttä koskevia säännöksiä. Erillistä viittaussäännöstä ei tarvita. Hallintomenettelylakiin viittaava pykälä ehdotetaan tämän vuoksi tarpeettomana kumottavaksi.

15 §. Pykälän asiasisältö ehdotetaan siirrettäväksi valtion- ja kunnanasiamiestä koskevaan 11 §:ään, jolloin 15 § voidaan kumota.

18 §. Pykälässä säädetään verotuksen oikaisulautakunnan jaoston käsiteltävän asian siirtämisestä lautakunnan ratkaistavaksi. Koska asiamies ei enää osallistuisi lautakunnan tai jaoston kokoukseen valtion- ja kunnanasiamiestä koskeva viittaus ehdotetaan poistettavaksi edellä 12 §:ää koskevaa ehdotusta vastaavasti.

21 §. Pykälässä säädetään verotusasiamiehestä. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi verotusasiamiehen päätoimisuuden mahdollistava muutos edellä 11 §:ään ehdotettua vastaavasti. Pykälää täydennettäisiin myös siten, että siitä selvästi ilmenisi, että verotusasiamies määrätään lääninverovirastoon valvomaan veronsaajien etua. Verotusasiamiehen toimivalta veronsaajien edunvalvojana lääninverovirastossa ilmenee erikseen asianomaisista säännöksistä, muun muassa verotuslain 91 §:n 2 momentista, ennakkoperintälain 51 §:n 3 momentista, työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain 17 §:stä ja luottoverolain 22 §:stä. Ehdotetun muutoksen jälkeen säännökset olisivat rakenteeltaan samanlaisia kaikkien asiamiesten osalta.

28 §. Pykälässä säädetään tarkastusasiamiehestä. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tarkastusasiamiehen päätoimisuuden

mahdollistava muutos 11 ja 21 §:ään ehdotettuja muutoksia vastaavasti. Samalla ehdotetaan, että asiamiehen määräisi lääninverovirasto eikä enää verohallitus kuten nykyisin.

29 §. Pykälään sisältyvät säännökset tarkastusasiamiehen erityisistä kelpoisuusehdoista. Nykyinen säännös on alkuperäisessä muodossaan vuodelta 1958 ja tältä osin vanhentunut. Verohallinnon virkamiesten kelpoisuusvaatimuksista säädetään verohallintoasetuksen (926/93) 16 §:ssä. Lainsäädännössä muutoinkin vähennetään muodollisia kelpoisuusvaatimuksia koskevia säännöksiä valtioneuvoston asiasta antaman päätöksen mukaisesti. Edellä esitetyistä syistä pykälä ehdotetaan kumottavaksi verotusmenettelyä ohjaavasta verotuslaista.

32 §. Pykälää ehdotetaan ajanmukaistettavaksi poistamalla vanhentunut viittaus tarkastusasiamiehen esteellisyyteen. Asiamiehiin sovellettaisiin hallintomenettelylain esteellisyyttä ja sen vaikutuksia koskevia säännöksiä. Ehdotuksen seurauksena sama henkilö voisi tarvittaessa toimia veronsaajien asiamiehenä koko sen ajan, kun samaa asiaa käsitellään muutoksenhaun eri vaiheissa, mikä vähentäisi päällekkäistä työtä ja tehostaisi veronsaajien edunvalvontaa. Käytännössä asiamies laatii oikaisuvaatimuksen tai valituksen taikka vastineen tai vastaselityksen riippuen asian käsittelyvaiheesta. Hän ei osallistu muutosvaatimuksen johdosta tehtävään päätöksentekoon missään käsittelyn vaiheessa.

34 §. Pykälän 3 ja 4 momentissa säädetään verovelvollisen kotikunnasta. Verotusta varten se määräytyy väestökirjalaissa (141/69) tarkoitetun kotipaikan mukaan. Kyseinen laki kumottiin 1 päivänä marraskuuta 1993 voimaan tulleella väestötietolailla (507/93). Uusi "vuodenvaihteen" käsite korvasi tällöin "vuoden ensimmäisen päivän kotipaikan" käsitteen. Väestötietolain 43 §:n 3 momentista seuraa, että lain 18 §:ssä tarkoitettua vuodenvaihteen kotipaikkaa koskevaa säännöstä on sovellettava myös verotusta toimitettaessa. Verotuslain 34 §:n 3 ja 4 momentti ehdotetaan tämän vuoksi ajanmukaistettavaksi vastaamaan vuodenvaihteen kotikuntaa koskevia väestötietolain ja kotikuntalain säännöksiä. Verovelvollisen henkilön sekä yhteisön, yhtymän ja yhteisetuuden vuodenvaihteen kotikunta määräytyisi verotusta varten verovuotta edeltäneen verovuoden lopun tilanteen mukaisesti, jolloin määrittely olisi asiallisesti yhdenmukainen väestötietolain ja kotikuntalain säännösten kanssa.

35 §. Pykälän 5 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että verohallitus voisi rajoittaa tulojen ja varojen ilmoittamisen ohella myös vähennysten ilmoittamista. Ehdotus liittyy 45 §:n yhteydessä tehtyyn ehdotukseen laajentaa tietojen teknistä välittämistä veroviranomaisille koskemaan myös eräitä vähennyksiä.

39 §. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan huoneiston verotusarvon perusteet ja kiinteistön tai rakennuksen muutostiedot ilmoitettaisiin verotoimistoon viimeistään verovuotta seuraavan tammikuun 31 päivänä. Tiedot tulevat nykyisin verohallinnon käyttöön vasta huhtikuussa, joten ehdotettu muutos aikaistaisi tietojen antamista noin kahdella kuukaudella. Tiedot on tarpeen saada mahdollisimman kattavasti jo verovuotta seuraavan vuoden alussa verotusarvojen laskentaa ja kiinteistöveron määräämistä varten tarvittavien tietojen käsittelyn joustavoittamiseksi ja nopeuttamiseksi.

42 §. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti. Sen perusteella päätökseen veroilmoituksen antamisajan tai asetetun määräajan pidentämisestä ei voisi hakea muutosta valittamalla. Verovelvollinen voisi valituskiellosta huolimatta pyytää pidennystä uudelleen ja näin saada asian uuteen käsittelyyn. Käytännössä veroviranomaiset ovat suhtautuneet myönteisesti pidennyspyyntöihin, jos niiden tueksi on esitetty asiallisia syitä.

Verovelvolliselle, joka on laiminlyönyt veroilmoituksen tai muun tiedon antamisen määräajassa, voidaan määrätä veronkorotus. Koska valituskielto koskisi ainoastaan välitointa, verovelvollinen voisi edelleenkin valittaa hänelle määrätystä veronkorotuksesta. Laiminlyönnistä johtuvia seuraamuksia on toisaalta lievennetty siten, että laki ei enää edellytä korotuksen määräämistä automaattisesti kuten aikaisemmin, vaan viranomaiselle on annettu asiassa harkintaoikeus. Lisäksi verovelvollisella on mahdollisuus kannella viranomaisen menettelystä, jonka hän katsoo loukkaavan oikeuttaan. Edellä esitetyistä syistä pykälässä tarkoitetun valitusoikeuden säilyttämiseen ei verovelvollisen oikeusturvan kannalta ole tarvetta.

44 §. Pykälässä säädetään niistä tiedoista, jotka eri viranomaisten on toimitettava veroviranomaisille. Sanonnat "veroviranomainen ja verotoimisto" ehdotetaan lähes kauttaaltaan pykälässä korvattavaksi sanonnalla "verohallinto". Samalla pykälän sanamuotoa ehdotetaan sisältöä muuttamatta selkeytettäväksi ja

ajanmukaistettavaksi. Verohallitukselle annettaisiin valtuus määrätä, mitkä on katsottava tarpeellisiksi tiedoiksi.

Pykälän 1 momentissa tarkoitettuja rekisteriviranomaisia ovat nykyisin väestötietolain 2 §:n tarkoittamat rekisteritoimistot ja väestörekisterikeskus.

Pykälän 2 momentin sanamuotoa ehdotetaan väljennettäväksi siten, että verohallinto saisi verotusta varten tarpeelliset, kaupparekisteriin sisältyvät julkiset tiedot käyttöönsä verotusta varten nykyistä kattavammin. Näitä tietoja olisivat muun muassa elinkeinotoiminnan aloittaminen ja lopettaminen, yhtiömuodon ja tilikauden muutokset jne. Tarkoituksena on siirtyä enenevässä määrin tietojen konekieliseen välittämiseen kaupparekisteriviranomaisten ja verohallinnon välillä. Lainkohdassa tarkoitettu rekisteriviranomainen on patentti- ja rekisterihallitus. Paikallisviranomaisina toimivat nykyisin rekisteritoimistot.

Pykälän 4 momentin sanontaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että verotuksessa tarvittavat tiedot voitaisiin siirtää verohallinnolle erillisten luettelojen lisäksi myös atk-tiedostona. Alioikeudet ovat toimittaneet kattavasti luettelomuotoiset lainhuudatustiedot verotoimistoille neljännesvuosittain. Ehdotetun säännöksen perusteella tiedot voitaisiin siirtää tarpeen mukaan sopivina erinä, myös erillisten kyselyiden muodossa. Tietojen toimittajaa ei enää yksilöitäisi laissa. Tiedot toimittaisi verohallinnolle se valtion viranomainen, jonka hallussa kyseiset tiedot ovat. Tiedot olisi siten mahdollista saada esimerkiksi valtakunnallisesta kiinteistötietojärjestelmästä tai muulta viranomaiselta, esimerkiksi maanmittaushallinnolta sen mukaan kuin se on teknisesti tarkoituksenmukaista.

Pykälän 5 momentin mukaan kiinteistöjä koskevien tietojen ilmoitusvelvollisuus määriteltäisiin tietotasolla nykyisen asiakirjatason sijasta. Tietojen asiasisältö ei muuttuisi. Määrittely olisi joustavampi tilanteissa, joissa käsin pidettyjä rekisterejä ja asiakirjoja muunnetaan atk-järjestelmillä käsiteltäviksi eri nimisiksi rekistereiksi. Tiedot voitaisiin toimittaa verohallinnon käyttöön myös tehokkailla atk-ratkaisuilla. Säännöksen tarkoittamia tietoja rekisteröivät tällä hetkellä kunnat ja valtion laitoksista maanmittaushallinto ja ympäristöministeriö. Puheena olevia hallintoyksiköitä ei olisi lailla määritelty pysyvästi ilmoittamisvelvollisiksi. Verohallitus voisi velvoittaa ne siihen lain antaman valtuutuksen perusteella. Tällöin velvoitetta voitaisiin yhteistyössä asianomaisten viranomaisten kanssa rajata tarkoituksenmukaiseksi ottaen huomioon viranomaisen hallussa olevat tiedot ja verotuksen kannalta kulloinkin välttämättömät tiedot. Jos esimerkiksi kiinteistöjen verotusarvon määrityksen mallia tarkistetaan, verotuksen tietotarve saattaa muuttua.

Pykälän 6 momentti ehdotetaan sanonnallisesti ajanmukaistettavaksi vastaamaan uutta väestötietolakia.

45 §. Johdantokappaleeseen ehdotetaan lisättäväksi säännös, joka oikeuttaisi verohallituksen pidentämään lainkohdassa tarkoitettujen tarkkailutietojen määräaikaa kaikkien suoritusten osalta. Nykyisin tiedot on pykälän mukaan annettava pääsääntöisesti tammikuun aikana. Veroviranomainen ei voi pidentää tätä määräaikaa. Sekä veroviranomaiset että tietojen luovuttajat ovat pitäneet tätä epäkohtana.

Ehdotetun 1 momentin 1 kohdan mukaan työmarkkinajärjestöt ja työttömyyskassat ilmoittaisivat verohallinnolle vuosittain maksetut työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksut ja työttömyyskassamaksut. Työmarkkinajärjestöt voisivat ilmoittaa verohallinnolle kunkin jäsenen maksamat maksut tai niiden määrän konekielisesti. Työmarkkinajärjestö ilmoittaisi erikseen niiden työntekijöiden maksujen määrän, jotka suorittavat jäsenmaksun suoraan työmarkkinajärjestölle. Useimmat verovelvolliset kuuluvat työttömyyskassaan työmarkkinajärjestön kautta. Työttömyyskassa antaisi tiedon ainoastaan sellaisten henkilöiden osalta, jotka maksavat jäsenmaksun suoraan kassalle.

Ehdotetun 1 momentin 6 kohdan mukaan vakuutuslaitokset ja vastaavat muut lainkohdassa tarkoitetut tahot ilmoittaisivat verohallinnolle myös verovelvollisen maksamat eläkevakuutusmaksut. Ilmoitus sisältäisi vähennyskelpoisuuden mukaan ryhmiteltyinä sekä maksujen kokonaismäärät että vähennyskelpoiset määrät. He antaisivat myös selvityksen vakuutusmaksun vähennyskelpoisuudesta. Tiedot annettaisiin useimmissa tapauksissa konekielisesti. Verovelvollisen ei myöhemmin tarvitsisi itse vaatia lainkaan maksujen vähentämistä. Tosin alkuvaiheessa myös verovelvollinen ilmoittaisi vähennettäväksi vaatimansa vakuutusmaksut. Työnantajat ilmoittaisivat edelleen maksamiensa vakuutusten vähennyskelpoiset määrät.

Vakuutusmaksun vähennyskelpoisuutta koskevan selvityksen antamisesta verovelvolliselle ehdotetaan säädettäväksi 2 momentissa, jolloin

nykyinen 2 momentti siirtyisi uudeksi 3 momentiksi. Samalla nykyistä 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että lääninverovirasto voisi antaa yksittäistapausta koskevan pidentämisluvan.

45 a §. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 45 a §, joka velvoittaisi työkyvyttömyyseläkkeen maksajat toimittamaan invalidivähennyksen määräämistä varten verohallinnolle tarvittavat tiedot eläkkeensaajista ja eläkkeistä. Tietoja käytetään hyväksi sekä ennakkoperinnässä että lopullisessa verotuksessa.Verohallitus saa nykyisin kansaneläkelaitokselta ja eläketurvakeskukselta konekielisessä muodossa työkyvyttömyyseläketietoja invalidivähennyksen määräämistä varten, mutta verohallinnolla ei ole lakiin perustuvaa oikeutta tietojen saantiin. Luovutettavat tiedot käsittävät nykyisin eläkkeensaajan yksilöintitietoina nimen ja henkilötunnuksen sekä tiedon siitä, onko kyse osaeläkkeestä vai täydestä eläkkeestä.

49 a §. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 49 a §, joka oikeuttaisi verohallinnon saamaan maksutta tässä luvussa tarkoitetut verotusta varten tarvittavat tiedot. Jos kyseessä on valtion ja kunnan viranomaisten hallussa olevien laajojen massaluonteisten tietoaineistojen luovuttaminen, verohallinto korvaisi kuitenkin näille viranomaisille tietojen luovuttamisesta aiheutuvat kustannukset. Hallinto- ja pääomakustannuksia sekä koneiden ja laitteiden vuokraus- ja toimitilakustannuksia ei kuitenkaan korvattaisi. Yleishallintokustannuksilla tarkoitetaan tiedon luovuttajan hallintoyksikön johtamisesta sekä yleis-, talous- ja henkilöstöhallintotehtävien hoitamisesta aiheutuvia kustannuksia, jotka eivät liity verotuksessa tarvittavien tietojen luovuttamiseen. Pääomakustannuksilla tarkoitetaan tietoja verotukseen luovuttavan viranomaisen tai kunnan varsinaisesta toiminnasta aiheutuvia jaksotettuja toimintamenoja ja toimintaan sitoutuneen pääoman korkoa. Toimitilakustannuksilla tarkoitetaan luovuttajan omassa toiminnassaan tarvitsemien toimitilojen käytöstä ja ylläpidosta aiheutuvia kustannuksia.

70 §:n 1 momentti. Pykälän 1 momentissa säädetään keskusverolautakunnan toimikaudesta ja kokoonpanosta. Jäsenten toimikaudeksi ehdotetaan nykyisen viiden vuoden sijasta kolme vuotta.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että lautakunnan puheenjohtajan kelpoisuusehtoja ajanmukaistettaisiin ja joustavoitettaisiin. Ehdotuksen mukaan puheenjohtajalta vaaditaan oikeustieteen kandidaatin tutkinto. Vastaava kelpoisuusvaatimus edellytetään lääninoikeustuomarilta lääninoikeuslain (1021/74) 5 §:n mukaan. Lainkohdan muitakin sanontoja ehdotetaan eräiltä osin sisältöä muuttamatta ajanmukaistettavaksi.

80 b §. Verotuslakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 80 b §, jonka nojalla kaikki varallisuusverolain 26—29 §:ssä tarkoitetut osakkeiden, osuuksien tai muiden arvopapereiden verotusarvot olisivat julkisia. Verotoimistojen vahvistamat osakkeiden ja osuuskuntien osuuksien verotusarvot tulisivat julkisiksi sen jälkeen, kun ne on laskettu verotusta toimitettaessa. Verohallituksen määräämät verotusarvot tulisivat julkisiksi verohallituksen päätöksen tekemisestä. Varallisuusverolaki ei velvoita verohallitusta tekemään verotusarvoista erillistä julkaisua kuten aikaisemmin, joten erillisjulkaisun tekeminen on verohallituksen harkinnassa oleva asia.

Muut kuin verohallituksen määräämät osakkeiden ja osuuskuntien osuuksien verotusarvot tulisivat julkisiksi valmistuttuaan, eli sen jälkeen kun ne on laskettu lääninverovirastossa. Nämä verotusarvot ovat lääninverovirastojen eri yksiköiden, muun muassa verotoimistojen, käytössä tietokonepäätteellä. Asiakaspalvelua varten tiedot voidaan tarvittaessa koota erillisiin luetteloihin.

Verotusarvotietojen luovuttamiseen sovellettaisiin yleisten asiakirjain julkisuudesta annettua lakia (83/51). Siten jokaisella on oikeus saada verotusarvotiedot nähtäväkseen tai saada niistä tietoja kirjallisesti. Verotusarvotiedot olisivat lääninverovirastossa saatavilla joko verotoimistojen tietokonepäätteellä tai tulostettuna paperille. Tietoja voitaisiin myös luovuttaa konekielisinä tai paperitulosteina. Tietojen luovutuksesta perittäisiin verohallinnon maksullisista suoritteista annetun päätöksen (383/94) mukainen maksu, paitsi kun kysymys on tietojen luovuttamisesta verotusta koskevaan tarkoitukseen. Esimerkiksi pankeille verotusarvotiedot voitaisiin luovuttaa maksutta, jotta nämä voivat täyttää valmiiksi asiakkaan puolesta veroilmoituksen arvopapereita koskevat liitelomakkeet.

125 §. Pykälässä säädetään veronhuojennuksesta. Jos kysymys on valtionverosta tai yhteisön tuloverosta päätöksen tekee vapautetun määrän suuruudesta riippuen joko verohallitus tai lääninverovirasto. Kunnallisveroa koskevasta huojennuksesta päättää asianomainen kun-

nanhallitus tai kunnan ohjesääntöön sisältyvän valtuutuksen nojalla muu kunnan viranomainen. Pykälän 6 momentin mukaan veronhuojennusta koskevaan päätökseen ei saa valittamalla hakea muutosta. Kunnan viranomaisen tekemään päätökseen saadaan kuitenkin hakea muutosta niin kuin kunnallislain (953/76) 139 §:n 2 momentissa säädetään. Puheena olevan lainkohdan mukaan kunnan viranomaisen päätökseen saa jokainen hakea muutosta sillä perusteella, että päätös loukkaa hänen oikeuttaan. Kunnan jäsen saa hakea muutosta myös sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä taikka menee viranomaisen toimivaltaa ulommaksi tai muutoin on lainvastainen. Sellaisesta päätöksestä, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa ei saa tehdä valitusta.

Nykyisin kuntien ja muiden veronsaajien tekemät huojennuspäätökset ovat keskenään eriarvoisessa asemassa, koska kunnan tekemästä päätöksestä voi valittaa edellä esitetyllä tavalla, kun taas valtion viranomaisen tekemästä päätöksestä ei ole valitusoikeutta. Nykyinen tilanne on ongelmallinen myös siinä suhteessa, että kunnan tekemästä veronhuojennusta koskevasta päätöksestä voi valittaa vain asianomaisen kunnan jäsen. Valitusoikeuden rajoittaminen tällä tavoin vain kunnan jäseniin voi sulkea valitusoikeuden ulkopuolelle esimerkiksi sellaiset verovelvolliset, jotka eivät itse ole kunnan jäseniä. Myöskään kansaneläkelaitoksella ei olisi valitusoikeutta kunnallislain 139 §:n 2 momentin määrittelemässä ominaisuudessa, vaikka kunnan viranomainen olisi vapauttanut kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksuista.

Ehdotetun 6 momentin mukaan valituskielto laajenisi koskemaan myös kunnan viranomaisen tämän pykälän nojalla tekemää päätöstä. Koska veronhuojennusta koskevassa päätöksessä on asiallisesti kyse lähinnä tarkoituksenmukaisuusharkinnasta eikä valitus käytännössä johda päätöksen muuttumiseen itse huojennuksen osalta, ehdotettu muutos ei myöskään heikentäisi verovelvollisen oikeusturvaa.

135 §. Pykälän 1 ja 2 momentissa säädetään verotoimiston huoneiston hankinnasta ja ylläpidosta sekä huoneistokustannuksista. Huoneistokustannusten erityisasema ehdotetaan poistettavaksi, jolloin huoneistokustannukset jaettaisiin veronsaajien kesken kuten muutkin verotuskustannukset.

Pykälän 4 momentissa säädetään sellaisten yhteisten päätoimisten valtion- ja kunnanasiamiesten palkkauskustannusten jakamisesta valtion ja asianomaisen kunnan kesken, jotka ovat päätoimisessa kunnanasiamiehen virassa. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että lääninverovirasto oikeutettaisiin sopimaan asianomaisen kunnan tai asianomaisten kuntien kanssa päätoimisen kunnanasiamiehen kustannusten suorittamisesta asianomaiselle kunnalle niissä tilanteissa, joissa kunnanasiamies on määrätty hoitamaan myös valtionasiamiehen tehtäviä. Tämä osaltaan mahdollistaa sen, että lääninverovirastot voivat järjestää veronsaajien edunvalvonnan virka-alueellaan tulosohjauksen periaatteet huomioonottaen tarkoituksenmukaisimmalla tavalla. Erillistä valtiovarainministeriön päätöstä kustannusten jaon perusteista ja verohallituksen määräystä maksun suorittamiseen ei enää tarvittaisi. Koska nykyiset 1 ja 2 momentti ehdotetaan tarpeettomina kumottaviksi ja koska 3 momentti on jo aikaisemmin kumottu, pykälän rakennetta ehdotetaan samalla muutettavaksi siten, että nykyinen 4 momentti ehdotetussa muodossaan siirtyisi uudeksi 1 momentiksi.

136 §. Pykälän 1 momentissa säädetään verotuskustannuksista. Koska tarkoituksena ei ole vaikuttaa yksittäisillä budjettiteknisillä ratkaisuilla verotuskustannusten määrään, puheena olevaa momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että kustannusten määrää laskettaessa otetaan huomioon myös ne verohallinnon menot, jotka on rahoitettu valtion talousarvion muista kuin verohallinnon menoista. Säännös veroilmoitusten postimaksutta tapahtuvan palautuksen lukemisesta verotuskustannuksiin ehdotetaan samalla poistettavaksi tarpeettomana. Puheena olevat maksut sisältyvät nykyisin valtion talousarvion verohallintoa koskevan luvun menoihin, jotka katsotaan verotuskustannuksiksi.

137 §. Pykälässä säädetään verotuskustannusten perinnästä. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että viittaus 135 §:ään poistetaan tarpeettomana edellä 135 §:ään sisältyvää verotoimiston huoneistokustannusten erityisaseman poistamista koskevaa ehdotusta vastaavasti.

140 §. Verotusasiamies ehdotetaan lisättäväksi pykälässä tarkoitettujen asiamiesten luetteloon, jolloin kaikille veronsaajien etua valvoville asiamiehille voitaisiin pykälän mukaan myöntää oikeus kuulustuttaa todistajia yleisessä alioikeudessa.

143 §. Pykälän mukaan asetuksella voidaan säätää poikkeuksia suurimmissa veropiireissä siitä, mitä laissa on sanottu verotoimistosta ja verojohtajasta. Säännös on sisältynyt tässä muodossa jo vuoden 1960 alusta voimaantulleeseen verotuslakiin. Koska asiasta voidaan tarvittaessa määrätä verohallintolain ja verohallintoasetuksen nojalla lääninveroviraston työjärjestyksessä, säännös ehdotetaan poistettavaksi vanhentuneena ja tarpeettomana verotuslaista.

Samalla pykälään ehdotetaan lisättäväksi säännös, joka mahdollistaa verojohtaja nimikkeen laajemman käyttöönoton lääninverovirastoissa. Ehdotuksen mukaan lainsäädännössä olevat viittaukset verojohtajaan tarkoittavat aina verotoimiston päällikkönä toimivaa veropiirin verojohtajaa. Verojohtajan nimike voitaisiin tällöin ottaa käyttöön myös muiden lääninveroviraston tulosyksiköiden päälliköiden kuin verotoimistojen verojohtajien virkanimikkeenä. Verohallinnossa voisi siten olla veropiirin verojohtajia, jotka toimisivat veropiirien päällikköinä sekä muita verojohtajia. Siirtymäkauden aikana verojohtajan nimike voisi säilyä myös suurimpien verotoimiston alatoimistojen päälliköiden nimikkeenä.

144 §. Pykälässä säädetään veroilmoitusten antamisajan pidentämisestä. Samasta asiasta säädetään myös 39 §:n 5 momentissa, johon säännös asiallisesti kuuluu luontevammin. Tämän vuoksi 144 § ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana.

1.2. Ennakkoperintälaki

13 §. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi ennakonpidätystä koskevan määräyksen merkitsemisestä joko verokorttiin tai siirtämisestä suoraan työnantajille, eläkkeenmaksajille tai niihin rinnastettavien suoritusten maksajille. Suorasiirtona tapahtuva tietojen luovuttaminen perustuisi siten lakiin eikä verohallituksen päätökseen kuten tähän asti. Pykälässä todettaisiin nimenomaisesti se, että tietojen luovutus tapahtuisi salassapitosäännösten estämättä. Tähän liittyen muutoksia ehdotetaan jäljempänä myös ennakkoperintälain 61 §:ään. Muutoin ehdotettu 1 momentti vastaisi pääosin nykyistä 13 §:ää.

Uuteen 2 momenttiin ehdotetaan lisättäviksi säännökset ennakonpidätyksen toimittamisessa tarvittavien tietojen toimittamisesta suorasiirtona työnantajille näiden henkilötunnuksin yksilöimistä verovelvollisista. Säännös vastaa nykyistä menettelyä ennakonpidätyksen toimittamisessa tarvittavien tietojen luovuttamisesta suoraan työnantajille. Pykälässä todettaisiin luovutettavien tietojen käyttötarkoitus, luovutettavat tiedot sekä se, että kysymys on massaluovutuksesta. Ennakonpidätystä koskevat tiedot voitaisiin säännöksen mukaan luovuttaa kerran vuodessa tai mahdollisesti useamminkin.

Uudessa 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi nykyistä menettelyä vastaavasti ennakonpidätystä koskevien tietojen luovuttamisesta eläkkeen ja niihin rinnastettavien suoritusten maksajille. Eläkkeisiin rinnastettavia suorituksia ovat tällä hetkellä Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen maksamat luopumiskorvaukset. Ehdotettu säännös vastaa edellä 2 momenttiin ehdotettua säännöstä ennakonpidätystietojen luovuttamisesta työnantajille. Eläkkeensaajista luovutettaisiin kuitenkin ainoastaan ennakonpidätysprosenttia koskeva tieto. Ehdotettu 3 momentin säännös liittyy myös jäljempänä 13 a §:ää koskevaan ehdotukseen verohallituksen oikeudesta saada eläkkeenmaksajilta tiedot ennakonpidätysprosentin laskemista varten.

Pykälän 4 momenttiin ehdotetun säännöksen perusteella verohallinto voisi luovuttaa massaluovutuksena kaikista yleisesti verovelvollisista ennakonpidätystä koskevat määräykset (ennakonpidätysprosentit ja tulorajat). Koska veronalaisten päivärahojen ja etuuksien saajia ei voida etukäteen yksilöidä, on tiedot luovutettava kaikista yleisesti verovelvollisista. Luovutettavia tietoja olisivat verovelvollisten yksilöintitiedot ja ennakonpidätystä koskevat määräykset. Yksilöintitietoina luovutettaisiin verovelvollisen nimi, henkilötunnus ja verotuskunta. Säännöksestä kävisi siten ilmi tietojen käyttötarkoitus ja luovutettavat tiedot. Tiedot luovutettaisiin muille kuin 13 §:ssä muutoin mainituille ennakonpidätyksen toimittamisvelvollisille. Nämä tahot määriteltäisiin asetuksella. Säännöksestä kävisi lisäksi ilmi tietojen luovutustapa. Tiedot on käytännössä luovutettu magneettinauhoilla. Tiedot luovutettaisiin kerran vuodessa tai mahdollisesti useamminkin. Luovutus edellyttäisi säännöksen mukaan, että tietojen käyttö ja suojaus on järjestetty henkilörekisterilain (471/87) edellyttämällä tavalla. Luovutukseen liittyvästä menettelystä an-

nettaisiin tarkemmat säännökset asetuksella. Asetuksella voitaisiin säätää luovutuksen edellyttävän verohallitukselle annettavaa selvitystä tietojen käytöstä ja suojauksesta.

Verohallitus olisi 2—4 momentin mukaan toimivaltainen verohallinnon viranomainen luovuttamaan kyseisiä tietoja.

13 a §. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 13 a §, jossa säädettäisiin eräiden ennakonpidätysprosentin laskemisessa tarvittavien tietojen toimittamisesta verohallinnolle. Luovutettavia tietoja olisivat verovelvollisten yksilöintitiedot ja verohallituksen määräämät muut tiedot. Viimeksi mainituista määrättäisiin säädöskokoelmassa julkaistavalla verohallituksen päätöksellä, jolloin tiedot voitaisiin verotussäännösten mahdollisesti muuttuessa joustavasti määritellä tarkemmin. Yksilöintitiedoilla tarkoitetaan nimi- ja henkilötunnustietoja.

14 §. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 14 §, jonka nojalla verohallinnolla olisi oikeus saada maksutta ennakkoperintää varten tarvittavat tiedot. Säännös vastaisi asiallisesti verotuslain 49 a §:ää ja perustelutkin ovat samat.

51 §. Pykälän 3 momentissa säädetään verotusasiamiehen sekä valtionasiamiehen ja kunnanasiamiehen valitusoikeudesta. Lainkohta ehdotetaan ajanmukaistettavaksi lääninverolautakuntien lakkauttamisen ja vuoden 1994 alusta toteutetun verotuksen lautakunta- ja oikaisumenettelyä koskevan uudistuksen johdosta. Ehdotetut tarkistukset ovat teknisiä.

Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös ennakonpidätystä ja ennakkoperintää koskevien päätösten tiedoksiannosta. Ehdotuksen mukaan ennakonkantoa koskeva päätös, jossa hakijan vaatimus on kokonaisuudessaan hyväksytty, voidaan antaa tiedoksi lähettämällä päätös postitse ilman saantitodistusmenettelyä. Saantitodistusten käyttäminen näissä tilanteissa lisää hallinnon työtä ja aiheuttaa kustannuksia. Verovelvollisella, jonka vaatimus hyväksytään kokonaisuudessaan, ei yleensä ole tarvetta valituksen tekemiseen. Lisäksi verovelvollinen voi vaatia uutta päätöstä. Ehdotuksen mukaan verovelvollisen katsottaisiin saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun päätös on annettu postin toimitettavaksi verovelvolliselle. Päätökseen merkittäisiin päivämäärä, jolloin se on annettu postin kuljetettavaksi. Jos päätös annetaan verovelvolliselle tiedoksi muulla tavoin, esimerkiksi henkilökohtaisesti, valitusaika alkaisi tosiasiallisesta tiedoksisaannin hetkestä. Päätös voitaisiin edelleen antaa tiedoksi myös muulla tavoin, kuten saantitodistusmenettelyä käyttäen. Ennakonpidätystä koskevan muutoksen tekeminen verokorttiin on luonteeltaan joustavaa hallintotoimintaa, jolloin ei edes tehdä varsinaisia valituskelpoisia päätöksiä, ellei verovelvollinen sitä nimenomaan erikseen vaadi, eikä laissa siten ole tarpeen säätää hyväksyttyä ennakonpidätyksen muutosta koskevan päätöksen tiedoksiannosta.

61 §. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka nojalla työnantajat, eläkkeenmaksajat ja muut ennakonpidätyksen toimittamisvelvolliset olisivat velvollisia pitämään salassa ennakonpidätyksen toimittamista varten suorasiirtona saamansa tiedot ja olemaan käyttämättä niitä hyväkseen. Salassapitovelvollisuus ulottuisi myös näiden palveluksessa oleviin sekä tehtäviä suorittaviin henkilöihin. Näitä olisivat esimerkiksi atk-palveluja myyvien yritysten palveluksessa olevat henkilöt. Muita kuin virkamiehiä ja julkisyhteisön työntekijöitä koskeva rangaistussäännös salassapitovelvollisuuden rikkomisesta ehdotetaan lisättäväksi uuteen 3 momenttiin. Rangaistus määräytyisi vastaavasti kuin verotuslain 124 a §:ssä. Nykyinen 2 momentti ehdotetaan samalla siirrettäväksi uudeksi 4 momentiksi. Varsinaisesti salassapitoa ja vaitiolovelvollisuutta koskevien säännösten sisältöön tai rangaistussäännöksiin ei tässä vaiheessa ehdoteta muita muutoksia. Puheena olevat säännökset on tarkoitus tarkistaa laajemmassa yhteydessä muiden lakien vastaavien säännösten kanssa.

1.3. Laki työnantajan sosiaaliturvamaksusta

17 §. Pykälän 1 momentti ehdotetaan ajanmukaistettavaksi lääninverolautakunnan lakkauttamisen johdosta. Muutos vastaa soveltuvin osin edellä ennakkoperintälain 51 §:n 3 momenttia koskevaa ehdotusta.

1.4. Arvonlisäverolaki

159 §. Esityksen mukaan arvonlisäverotuksen valtionasiamiehen määräyksen antaisi verohallituksen asemesta lääninverovirasto. Toimivallan siirto lääninverovirastolle vastaa hallinnon yleisiä kehittämisperiaatteita.

2. Tarkemmat säännökset

Asianomaisiin asetuksiin on tarkoitus tehdä tämän esityksen edellyttämät muutokset.

3. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1995. Ennakkoperintälain 51 §:n 4 momenttia sovelletaan ensimmäisen kerran määrättäessä vuotta 1995 koskevia ennakonkannossa kannettavia määriä. Vuodenvaihteen kotikuntaa koskevia säännöksiä ehdotetaan sovellettaviksi jo vuodelta 1994 toimitettavassa verotuksessa, mikä on tarpeen, jotta yhtymiä ja yhteisöjä koskeva verotuspaikan määrittely vastaisi luonnollisen henkilön verotuspaikan määrittelyä verovuonna 1994.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäviksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

verotuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 12 päivänä joulukuuta 1958 annetun verotuslain (482/58) 5 §:n 3 momentti, 13, 15, 29 ja 144 §,

näistä 5 §:n 3 momentti sekä 13 ja 144 § sellaisina kuin ne ovat 19 päivänä marraskuuta 1993 annetussa laissa (963/93),

muutetaan 5 §:n 2 momentti, 8 §:n 1 ja 4 momentti, 11 §, 12 §:n 1 ja 3 momentti, 18 §, 21 §:n 1 momentti, 28 §:n 2 momentti, 32 §, 34 §:n 3 ja 4 momentti, 35 §:n 5 momentti, 44 §, 45 §:n 1 momentin johdantokappale ja 6 kohta sekä 2 momentti, 70 §, 125 §:n 6 momentti, 135 §, 136 §:n 1 momentti, 137 §:n 1 momentti sekä 140 ja 143 §,

sellaisina kuin niistä ovat 5 §:n 2 momentti, 8 §:n 1 ja 4 momentti, 12 §:n 1 ja 3 momentti sekä 18 § mainitussa 19 päivänä marraskuuta 1993 annetussa laissa, 11 § muutettuna 30 päivänä tammikuuta 1987 ja 29 päivänä joulukuuta 1988 annetuilla laeilla (74/87 ja 1243/88) sekä mainitulla 19 päivänä marraskuuta 1993 annetulla lailla, 21 §:n 1 momentti, 34 §:n 3 ja 4 momentti sekä 45 §:n 1 momentin johdantokappale ja 6 kohta sekä 2 momentti 30 päivänä joulukuuta 1992 annetussa laissa (1548/92), 28 §:n 2 momentti 26 päivänä kesäkuuta 1992 annetussa laissa (556/92), 35 §:n 5 momentti 30 päivänä huhtikuuta 1982 annetussa laissa (313/82), 44 § muutettuna 21 päivänä joulukuuta 1979 ja 19 päivänä helmikuuta 1993 annetuilla laeilla (980/79 ja 230/93), 70 § muutettuna 4 päivänä heinäkuuta 1975 annetulla lailla (527/75) ja osittain muutettuna mainitulla 29 päivänä joulukuuta 1988 annetulla lailla, 125 §:n 6 momentti 6 päivänä elokuuta 1982 annetussa laissa (608/82), 135 § osittain muutettuna mainitulla 19 päivänä marraskuuta 1993 annetulla lailla, 136 §:n 1 momentti 3 päivänä joulukuuta 1982 annetussa laissa (876/82), 137 §:n 1 momentti 28 päivänä joulukuuta 1978 annetussa laissa (1096/78), sekä

lisätään 39 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 31 päivänä joulukuuta 1974 annetussa laissa (1024/74) sekä mainituissa 30 päivänä joulukuuta 1992 ja 19 päivänä marraskuuta 1993 annetuissa laeissa, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2—5 momentti siirtyvät 3—6 momentiksi, 42 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 31 päivänä joulukuuta 1974 annetussa laissa, uusi 4 momentti, 45 §:n 1 momenttiin siitä 11 päivänä kesäkuuta 1993 annetulla lailla (515/93) kumotun 1 kohdan tilalle uusi 1 kohta ja 45 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 22 päivänä joulukuuta 1978 ja 24 päivänä elokuuta 1990 annetuilla laeilla (1035/78 ja 719/90) sekä mainituilla 21 päivänä joulukuuta 1979, 30 päivänä joulukuuta 1992 ja 19 päivänä marraskuuta 1993 annetuilla laeilla, uusi 2 momentti, jolloin muutettu 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, sekä lakiin uusi 45 a, 49 a ja 80 b § seuraavasti:

5 §

— — — — — — — — — — — — — —

Veropiirissä on verotoimisto, jonka päällikkönä on veropiirin verojohtaja.

8 §

Verotuksen oikaisulautakunnan puheenjohtajana on veropiirin verojohtaja tai hänen estyneenä ollessaan lääninverovirasto määräämä muu verohallinnon virkamies.

— — — — — — — — — — — — — —

Verotuksen oikaisulautakunnan jäsenet valitaan viimeistään lautakunnan toimikautta edeltävän lokakuun aikana.

11 §

Lääninverovirasto määrää veropiiriin yhden tai useamman verohallinnon virkamiehen tai muun henkilön valtionasiamiehenä valvomaan valtion oikeutta verotuksessa. Kunnanhallitus määrää veropiiriin yhden tai useamman henkilön kunnanasiamiehenä valvomaan kunnan, seurakuntien sekä kansaneläkelaitoksen oikeutta verotuksessa. Tehtävien jaosta valtonasiamiesten kesken määrää lääninverovirasto sekä kunnanasiamiesten kesken kunnanhallitus.

Valtion- ja kunnanasiamiehenä voi toimia sama henkilö. Verojohtaja sekä verotuksen oikaisulautakunnan varapuheenjohtaja ja muu jäsen tai heidän varamiehensä ei saa toimia valtion- tai kunnanasiamiehenä.

Lääninverovirasto voi peruuttaa valtionasia-

miehen tehtävään antamansa määräyksen. Kunnanhallitus voi peruuttaa kunnanasiamiehen tehtävään antamansa määräyksen.

12 §

Verotuksen oikaisulautakunnan kokouksesta on ilmoitettava lautakunnan jäsenille.

— — — — — — — — — — — — — —

Verohallinnon asianomaisilla virkamiehillä samoin kuin verotuksen oikaisulautakunnan kutsumalla asiantuntijalla on oikeus olla läsnä lautakunnan kokouksessa ja siellä ottaa osaa keskusteluun. Valtion- ja kunnanasiamies tai muut sivulliset eivät saa olla läsnä kokouksessa.

18 §

Verotuksen oikaisulautakunnan jaoston käsiteltävä asia on siirrettävä lautakunnan ratkaistavaksi, jos verotuksen oikaisulautakunnan puheenjohtaja tai asianomaisen jaoston puheenjohtaja taikka muu jäsen sitä vaatii.

21 §

Lääninverovirasto määrää yhden tai useamman verohallinnon virkamiehen tai muun henkilön lääninverovirastoon verotusasiamiehenä valvomaan valtion, kuntien ja seurakuntien sekä kansaneläkelaitoksen oikeutta verotuksessa. Verotusasiamiehestä on soveltuvin osin voimassa, mitä valtion- ja kunnanasiamiehestä säädetään.

— — — — — — — — — — — — — —

28 §

— — — — — — — — — — — — — —

Lääninverovirasto määrää tarkastusasiamieheksi yhden tai useamman verohallinnon virkamiehen tai muun henkilön.

32 §

Edellä 30 §:ssä mainittujen lisäjäsenten esteellisyydestä on voimassa, mitä lääninoikeuden jäsenten esteellisyydestä säädetään.

34 §

— — — — — — — — — — — — — —

Verovelvollisen henkilön kotikuntana pidetään kuntaa, jossa hänellä on verovuotta edeltäneen vuoden lopussa katsottava olleen kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta ja siellä oleva asuinpaikka (vuoden vaihteen kotikunta). Yhteisön kotikunta on kunta, jossa yhteisön kotipaikka verovuotta edeltäneen verovuoden lopussa oli. Yhtymän ja yhteisetuuden kotikunta on se kunta, jossa sen kotipaikan on verovuotta edeltäneen verovuoden lopussa katsottava olleen.

Vuoden vaihteen kotikuntaan rinnastetaan kunta, jossa verovuoden aikana Suomeen muuttaneella henkilöllä on täällä maahan muutettuaan katsottava olleen kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta ja siellä oleva asuinpaikka tai johon hän Suomeen muutettuaan on ensiksi asettunut. Ulkomaille muuttaneen henkilön kotikunnan ei verotusta toimitettaessa katsota muuttuvan sinä aikana, jolloin häntä tuloverolain 11 §:n mukaan pidetään Suomessa asuvana.

— — — — — — — — — — — — — —

35 §

— — — — — — — — — — — — — —

Verohallitus voi antaa 1 momentissa säädettyä tulojen, varojen ja vähennysten ilmoittamisvelvollisuutta rajoittavia määräyksiä.

39 §

— — — — — — — — — — — — — —

Asunto-osakeyhtiö, kiinteistöosakeyhtiö, asunto-osuuskunta tai muu yhteisö, jonka osakkeet tai osuudet oikeuttavat määrätyn huoneiston hallintaan yhteisön omistamassa rakennuksessa, ilmoittaa verotoimistoon huoneiston verotusarvon perusteet ja kiinteistössä tai rakennuksessa tapahtuneet muutokset viimeistään verovuotta seuraavan tammikuun 31 päivänä.

— — — — — — — — — — — — — —

42 §

— — — — — — — — — — — — — —

Tämän pykälän nojalla annettuun päätökseen ei saa valittamalla hakea muutosta.

44 §

Väestötietolaissa (507/93) tarkoitettujen rekisteriviranomaisten on toimitettava verohallinnolle, sen mukaan kuin verohallitus määrää, verotusta varten tarpeelliset väestötietojärjestelmään sisältyvät tiedot.

Kaupparekisterilaissa (129/79) tarkoitetun rekisteriviranomaisen tai paikallisviranomaisen on toimitettava verohallinnolle, sen mukaan kuin verohallitus määrää, verotusta varten tarpeelliset kaupparekisteriin sisältyvät tiedot.

Kiinteistön luovutusta koskevan ilmoituksen

toimittamisesta verohallinnolle säädetään asetuksella.

Valtion viranomaisen on toimitettava verohallinnolle, sen mukaan kuin verohallitus määrää, verotusta varten tarpeelliset, hallussaan olevat tiedot kiinteistöjen lainhuudoista, hakijoiden ja saantomiehen nimistä ja kotipaikasta, saannon laadusta ja päiväyksestä, luovutushinnasta sekä kiinteistölle määrätystä arvosta ja kiinnityksestä.

Valtion ja kunnan viranomaisten on toimitettava verohallinnolle, sen mukaan kuin verohallitus määrää, verotusta varten tarpeelliset, hallussaan olevat tiedot kiinteistöjen ja muiden alueiden pinta-alasta, sijainnista, maankäyttölajeista, omistajista, kaavoituksesta, rakennusoikeudesta, käyttörajoituksista sekä edellä mainittujen tietojen muutoksista.

Kunnan viranomaisen on, siltä osin kuin tietoja ei saada väestötietojärjestelmästä, toimitettava verohallinnolle, sen mukaan kuin verohallitus määrää, verotusta varten tarpeelliset tiedot rakentamisesta kunnan alueella sekä siellä olevista rakennuksista ja rakennelmista.

45 §

Verotusta varten tulee jäljempänä mainittavien viranomaisten, henkilöiden ja yhteisöjen toimittaa verohallinnolle tai jäljempänä mainitulle yhteisölle tammikuun kuluessa tai verohallituksen määräämänä myöhempänä aikana edelliseltä kalenterivuodelta ja 2 kohdan osalta verohallituksen määräämänä ajankohtana puolivuosittain seuraavat asiakirjat ja tiedot:

1) työmarkkinajärjestön tiedot verovelvollisen sille edellisenä vuotena maksamasta työmarkkinajärjestön jäsenmaksusta ja työttömyyskassamaksusta sekä työttömyyskassan tiedot sellaisen jäsenen työttömyyskassamaksusta, jota ei saada työmarkkinajärjestöltä;

— — — — — — — — — — — — — — —

6) vakuutuslaitoksen, eläkesäätiön ja muun eläkelaitoksen sekä ulkomaisen vakuutus- tai eläkelaitoksen täällä olevan edustajan tai välittäjän tiedot vakuutuksen perusteella tai eläkkeenä taikka avustuksena suorittamastaan tai välittämästään veronalaisesta määrästä sekä verovelvollisen edellä tarkoitetulle laitokselle tai säätiölle taikka niiden edustajalle tai välittäjälle maksamasta tuloverolain 96 §:ssä tai 143 §:n 5 momentissa tarkoitetusta eläkevakuutusmaksusta samoin kuin selvitys tällaisen suorituksen vähennyskelpoisuudesta;

— — — — — — — — — — — — — — —

Edellä 1 momentin 6 kohdassa tarkoitetun henkilön tai yhteisön on lisäksi annettava verovelvolliselle selvitys mainitussa lainkohdassa tarkoitetun eläkevakuutusmaksun vähennyskelpoisuudesta.

Tiedoissa, jotka on 1 momentin nojalla annettava, tulee verovelvollisen yksilöimiseksi olla nimen lisäksi henkilötunnus, syntymäaika tai liike- ja yhteisötunnus. Verohallitus voi antaa tarkempia määräyksiä edellä tässä pykälässä säädetystä ilmoittamisvelvollisuudesta tai rajoittaa ilmoittamisvelvollisuutta. Lääninverovirasto voi pidentää sille toimitettavien tietojen määräaikaa.

45 a §

Työkyvyttömyyseläkkeen maksajien on toimitettava verohallinnolle, sen mukaan kuin verohallitus määrää, massaluovutuksena invalidivähennyksen myöntämistä varten tarpeelliset eläkkeensaajia ja eläkettä koskevat tiedot.

49 a §

Verohallinnolla on oikeus saada maksutta tässä luvussa tarkoitetut, verotusta varten tarvittavat tiedot.

Jos valtion tai kunnan viranomainen luovuttaa laajoja ja massaluonteisia tietoja verohallinnolle, verohallinto maksaa asianomaiselle viranomaiselle tietojen luovuttamisesta mainitulle viranomaiselle keskimäärin aiheutuvat kustannukset lukuun ottamatta yleishallinto- ja pääomakustannuksia sekä koneiden ja laitteiden vuokraus- ja toimitilakustannuksia.

70 §

Keskusverolautakunnassa on puheenjohtaja ja kahdeksan muuta jäsentä, jotka varamiehineen valtioneuvosto määrää kolmivuotiskausittain. Jäsenistä yksi on määrättävä valtiovarainministeriön virkamiehistä ja yksi verohallituksen virkamiehistä sekä kaksi kuntien keskusjärjestön ehdottamista henkilöistä.

Keskusverolautakunnan puheenjohtajalta vaaditaan oikeustieteen kandidaatin tutkinto. Vähintään puolet keskusverolautakunnan muista jäsenistä tulee olla oikeustieteen kandidaatin tutkinnon suorittaneita. Sen ohessa keskusverolautakunnan kaikkien jäsenten tulee olla veroasioihin perehtyneitä, ja heillä tulee, mikäli mahdollista, olla tuntemusta talouselämän eri aloista. Keskusverolautakunnassa tulee, mikäli mahdollista, eri veronmaksajaryhmien olla edustettuina.

80 b §

Varallisuusverolain (1537/92) 26—29 §:ssä tarkoitetut osakkeiden, osuuksien ja muiden arvopapereiden verotusarvot ovat julkisia.

125 §

— — — — — — — — — — — — — —

Tämän pykälän nojalla annettuun päätökseen ei saa valittamalla hakea muutosta.

135 §

Jos lääninverovirasto määrää veropiiriin valtionasiamieheksi päätoimisessa kunnanasiamiehen virassa olevan henkilön, lääninverovirasto suorittaa asianomaiselle kunnalle valtionasiamiehen tehtäviä vastaavan osuuden kustannuksista.

136 §

Verotuskustannusten suorittamisesta huolehtii valtio 135 §:ssä mainituin poikkeuksin. Verotuskustannuksia ovat valtion varsinaisen talousarvion mukaiset ja edellisen vuoden tilinpäätöksen perusteella tarkistetut verohallinnon menot. Kustannusten määrää laskettaessa otetaan huomioon myös ne verohallinnon menot, jotka on rahoitettu valtion talousarvion muista kuin verohallinnon määrärahoista.

— — — — — — — — — — — — — —

137 §

Edellä 136 §:ssä tarkoitettujen kustannusosuuksien valtiolle perimisestä säädetään asetuksella.

— — — — — — — — — — — — — —

140 §

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, voi se viranomainen, jossa tämän lain piiriin kuuluva asia on vireillä, myöntää verovelvolliselle sekä kunnalle, kunnan- ja valtionasiamiehelle, verotusasiamiehelle, tarkastusasiamiehelle tai lääninverovirastolle oikeuden kuulustuttaa todistajia myös siinä yleisessä alioikeudessa, jossa se saattaa sopivasti käydä päinsä. Todistajan kuulustelussa on myös toisilla asianosaisilla tällöin oikeus kuulustuttaa todistajia.

143 §

Mitä tässä laissa tai muualla lainsäädännössä säädetään verojohtajasta, tarkoitetaan verotoimiston päällikkönä toimivaa veropiirin verojohtajaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Lain 34 §:n 3 ja 4 momenttia sovelletaan kuitenkin jo vuodelta 1994 toimitettavassa verotuksessa.

2.

Laki

ennakkoperintälain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 28 päivänä marraskuuta 1959 annetun ennakkoperintälain (418/59) 13 § ja 51 §:n 3 ja 4 momentti,

sellaisena kuin ne ovat, 13 § 28 päivänä joulukuuta 1990 annetussa laissa (1338/90) sekä 51 §:n 3 momentti 10 päivänä heinäkuuta 1979 annetussa laissa (610/79) ja 4 momentti 11 päivänä elokuuta 1978 annetussa laissa (612/78), sekä

lisätään lakiin uusi 13 a §, laista 17 päivänä joulukuuta 1982 annetulla lailla (946/82) kumotun 14 §:n tilalle uusi 14 § sekä 61 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 8 päivänä syyskuuta 1989 annetulla lailla (809/89), uusi 2 ja 3 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 4 momentiksi, seuraavasti:

13 §

Ennakonpidätystä koskeva määräys merkitään verokorttiin tai siirretään salassapitosäännösten estämättä 2—4 momentissa säädetyllä tavalla suoraan työnantajalle tai muulle ennakonpidätyksen toimittamiseen velvolliselle. En-

nakonpidätystä koskeva määräys on ilmoitettava verovelvolliselle.

Verohallitus voi ennakonpidätyksen toimittamista varten luovuttaa massaluovutuksena työnantajille näiden yksilöimien verovelvollisten ennakonpidätystä koskevat määräykset.

Verohallitus voi ennakonpidätyksen toimittamista varten luovuttaa massaluovutuksena eläkkeiden ja niihin rinnastettavien suoritusten maksajille näiden yksilöimien verovelvollisten henkilökohtaiset ennakonpidätysprosentit.

Verohallitus voi luovuttaa ennakonpidätyksen toimittamista varten asetuksella säädettäville muille kuin edellä 2—3 momentissa tarkoitetuille ennakonpidätyksen toimittamiseen velvollisille kaikista yleisesti verovelvollisista massaluovutuksena verovelvollisten yksilöintitiedot sekä ennakonpidätystä koskevat määräykset. Tiedot voidaan luovuttaa edellyttäen, että tietojen käyttö ja suojaus on järjestetty henkilörekisterilain (471/87) edellyttämällä tavalla.

13 a §

Eläkkeiden ja niihin rinnastettavien suoritusten maksajien on toimitettava verohallinnolle, sen mukaan kuin verohallitus määrää, ennakonpidätysprosentin laskemista varten massaluovutuksena eläkkeiden ja suoritusten saajia koskevat yksilöintitiedot sekä verohallituksen määräämät muut tarpeelliset tiedot.

14 §

Verohallinnolla on oikeus saada tiedot ennakkoperintää varten maksutta kaikissa tässä laissa tarkoitetuissa tapauksissa.

Jos valtion tai kunnan viranomainen luovuttaa laajoja ja massaluonteisia tietoja verohallinnolle, verohallinto maksaa asianomaiselle viranomaiselle tietojen luovuttamisesta mainitulle viranomaiselle keskimäärin aiheutuvat kustannukset lukuun ottamatta yleishallinto- ja pääomakustannuksia sekä koneiden ja laitteiden vuokraus- ja toimitilakustannuksia.

51 §

— — — — — — — — — — — — — —

Verotusasiamiehellä on oikeus hakea muutosta lääninveroviraston tämän lain nojalla antamaan päätökseen 21 §:n rekisteröintiä koskevaa päätöstä lukuun ottamatta. Valtionasiamiehellä ja kunnanasiamiehellä on oikeus hakea muutosta 16 ja 45 §:ssä tarkoitettuihin päätöksiin.

Muutoksenhaku on tehtävä kirjallisesti. Valituskirjelmä on toimitettava lääninverovirastoon tai lääninoikeuteen 30 päivän kuluessa tiedoksi saamisesta. Ennakonkantoa koskeva 46 §:ssä tarkoitettu päätös, jolla ennakkoa on muutettu verovelvollisen vaatimuksen mukaisesti, katsotaan saadun tiedoksi seitsemän päivän kuluttua siitä, kun päätös on annettu postin kuljettavaksi. Valtionasiamiehen, kunnanasiamiehen ja verotusasiamiehen valitusaika alkaa siitä päivästä, jona päätös on tehty.

— — — — — — — — — — — — — —

61 §

— — — — — — — — — — — — — —

Ennakkoperintälain 13 §:n 2—4 momentissa tarkoitetut työnantajat ja muut ennakonpidätyksen toimittamiseen velvolliset, niiden palveluksessa olevat sekä tehtäviä suorittavat henkilöt ovat velvollisia pitämään salassa verovelvollisesta ennakonpidätyksen toimittamista varten saamansa tiedot ja olemaan käyttämättä niitä hyväkseen.

Joka vastoin 2 momentissa säädettyä luvattomasti paljastaa tai käyttää hyväkseen, mitä hän on velvollinen pitämään salassa, on hänet tuomittava ennakkoperintälain salassapitosäännösten rikkomisesta sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Rangaistus virkamiehen ja julkisyhteisön työntekijän salassapitovelvollisuuden rikkomisesta on säädetty rikoslain 40 luvun 5 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

3.

Laki

työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työnantajan sosiaaliturvamaksusta 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun lain (366/63) 17 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 14 päivänä kesäkuuta 1985 annetussa laissa (461/85), seuraavasti:

17 §

Jos asianomainen tai verotusasiamies on tyytymätön lääninveroviraston tämän lain nojalla antamaan päätökseen, saa hän hakea siihen valittamalla muutosta sen läänin lääninoikeudelta, johon maksuvelvollisen kotikunta kuuluu. Valitus on toimitettava lääninverovirastoon tai verotoimistoon taikka lääninoikeuteen 30 päivän kuluessa tiedoksi saamisesta. Verotusasiamiehen valitusaika alkaa siitä päivästä, jona päätös on tehty.

— — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

4.

Laki

arvonlisäverolain 159 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun arvonlisäverolain (1501/93) 159 § seuraavasti:

159 §

Lääninverovirasto määrää yhden tai useamman verohallinnon virkamiehen tai muun henkilön lääninverovirastoon valtionasiamiehenä valvomaan valtion oikeutta verotuksessa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Helsingissä 28 päivänä lokakuuta 1994

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Valtiovarainministeri *Iiro Viinanen*

Liite

1.

Laki

verotuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 12 päivänä joulukuuta 1958 annetun verotuslain (482/58) 5 §:n 3 momentti, 13, 15, 29 ja 144 §,

näistä 5 §:n 3 momentti sekä 13 ja 144 § sellaisina kuin ne ovat 19 päivänä marraskuuta 1993 annetussa laissa (963/93),

muutetaan 5 §:n 2 momentti, 8 §:n 1 ja 4 momentti, 11 §, 12 §:n 1 ja 3 momentti, 18 §, 21 §:n 1 momentti, 28 §:n 2 momentti, 32 §, 34 §:n 3 ja 4 momentti, 35 §:n 5 momentti, 44 §, 45 §:n 1 momentin johdantokappale ja 6 kohta sekä 2 momentti, 70 §, 125 §:n 6 momentti, 135 §, 136 §:n 1 momentti, 137 §:n 1 momentti sekä 140 ja 143 §,

sellaisina kuin niistä ovat 5 §:n 2 momentti, 8 §:n 1 ja 4 momentti, 12 §:n 1 ja 3 momentti sekä 18 § mainitussa 19 päivänä marraskuuta 1993 annetussa laissa, 11 § muutettuna 30 päivänä tammikuuta 1987 ja 29 päivänä joulukuuta 1988 annetuilla laeilla (74/87 ja 1243/88) sekä mainitulla 19 päivänä marraskuuta 1993 annetulla lailla, 21 §:n 1 momentti, 34 §:n 3 ja 4 momentti sekä 45 §:n 1 momentin johdantokappale ja 6 kohta sekä 2 momentti 30 päivänä joulukuuta 1992 annetussa laissa (1548/92), 28 §:n 2 momentti 26 päivänä kesäkuuta 1992 annetussa laissa (556/92), 35 §:n 5 momentti 30 päivänä huhtikuuta 1982 annetussa laissa (313/82), 44 § muutettuna 21 päivänä joulukuuta 1979 ja 19 päivänä helmikuuta 1993 annetuilla laeilla (980/79 ja 230/93), 70 § muutettuna 4 päivänä heinäkuuta 1975 annetulla lailla (527/75) ja osittain muutettuna mainitulla 29 päivänä joulukuuta 1988 annetulla lailla, 125 §:n 6 momentti 6 päivänä elokuuta 1982 annetussa laissa (608/82), 135 § osittain muutettuna mainitulla 19 päivänä marraskuuta 1993 annetulla lailla, 136 §:n 1 momentti 3 päivänä joulukuuta 1982 annetussa laissa (876/82), 137 §:n 1 momentti 28 päivänä joulukuuta 1978 annetussa laissa (1096/78), sekä

lisätään 39 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 31 päivänä joulukuuta 1974 annetussa laissa (1024/74) sekä mainituissa 30 päivänä joulukuuta 1992 ja 19 päivänä marraskuuta 1993 annetuissa laeissa, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2—5 momentti siirtyvät 3—6 momentiksi, 42 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 31 päivänä joulukuuta 1974 annetussa laissa, uusi 4 momentti, 45 §:n 1 momenttiin siitä 11 päivänä kesäkuuta 1993 annetulla lailla (515/93) kumotun 1 kohdan tilalle uusi 1 kohta ja 45 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 22 päivänä joulukuuta 1978 ja 24 päivänä elokuuta 1990 annetuilla laeilla (1035/78 ja 719/90) sekä mainituilla 21 päivänä joulukuuta 1979, 30 päivänä joulukuuta 1992 ja 19 päivänä marraskuuta 1993 annetuilla laeilla, uusi 2 momentti, jolloin muutettu 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, sekä lakiin uusi 45 a, 49 a ja 80 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	5 §
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Veropiirissä on verotoimisto, *jonka sijainnin verohallitus määrää kuultuaan lääninhallitusta ja asianomaisia kunnanhallituksia.* *Verotoimiston päällikkönä on veropiirin verojohtaja.*	Veropiirissä on verotoimisto, jonka päällikkönä on veropiirin verojohtaja. (3 mom. kumotaan)
8 §	8 §
Verotuksen oikaisulautakunnan puheenjohtajana on veropiirin verojohtaja tai hänen	Verotuksen oikaisulautakunnan puheenjohtajana on veropiirin verojohtaja tai hänen

Voimassa oleva laki

estyneenä ollessaan lääninveroviraston määräämä muu verotoimiston virkamies.

— — — — — — — — — — — — — —

Verotuksen oikaisulautakunnan jäsenet valitaan *ja lautakunnan varapuheenjohtajat määrätään* viimeistään lautakunnan toimikautta edeltävän lokakuun aikana.

11 §

Lääninverovirasto määrää verotuksen oikaisulautakunnan valtionasiamiehen ja hänelle varamiehen. Kunnanhallitus määrää lautakuntaan kunnanasiamiehen ja hänelle varamiehen. Valtion- ja kunnanasiamiehenä voi olla sama henkilö. Verojohtaja sekä verotuksen oikaisulautakunnan varapuheenjohtaja ja muu jäsen tai heidän varamiehensä ei saa toimia valtion- tai kunnanasiamiehenä.

Milloin lautakunta on jaettu jaostoihin, voidaan siihen määrätä useampia valtion- ja kunnanasiamiehiä. Tehtävien jaosta valtionasiamiesten kesken määrää lääninverovirasto sekä kunnanasiamiesten kesken kunnanhallitus.

Valtionasiamiehelle antamansa määräyksen voi lääninverovirasto peruuttaa. Kunnanhallitus voi peruuttaa kunnanasiamiehen tehtävään antamansa määräyksen.

12 §

Verotuksen oikaisulautakunnan kokouksesta on ilmoitettava *paitsi* lautakunnan jäsenille *myös valtion- ja kunnanasiamiehelle.*

— — — — — — — — — — — — — —

Valtion- ja kunnanasiamiehellä sekä verohallituksen, lääninveroviraston ja verotoimiston asianomaisilla virkamiehillä samoin kuin lautakunnan kutsumalla asiantuntijalla on oikeus olla läsnä verotuksen oikaisulautakunnan kokouksessa ja siellä ottaa osaa keskusteluun. Sivulliset eivät saa olla läsnä kokouksessa.

13 §

Verotuksen oikaisulautakunnan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja muun jäsenen sekä valtion- ja kunnanasiamiehen esteellisyyteen sovelletaan hallintomenettelylain (598/82) 10 ja 11 §:n säännöksiä.

15 §

Valtionasiamiehen tehtävänä on valvoa valtion oikeutta ja kunnanasiamiehen tehtävänä valvoa

Ehdotus

estyneenä ollessaan lääninveroviraston määräämä muu vero*hallinnon* virkamies.

— — — — — — — — — — — — — —

Verotuksen oikaisulautakunnan jäsenet valitaan viimeistään lautakunnan toimikautta edeltävän lokakuun aikana.

11 §

Lääninverovirasto määrää *veropiiriin yhden tai useamman verohallinnon virkamiehen tai muun henkilön valtionasiamiehenä valvomaan valtion oikeutta verotuksessa.* Kunnanhallitus määrää *veropiiriin yhden tai useamman henkilön kunnanasiamiehenä valvomaan kunnan, seurakuntien sekä kansaneläkelaitoksen oikeutta verotuksessa.* Tehtävien jaosta valtonasiamiesten kesken määrää lääninverovirasto sekä kunnanasiamiesten kesken kunnanhallitus.

Valtion- ja kunnanasiamiehenä voi toimia sama henkilö. Verojohtaja sekä verotuksen oikaisulautakunnan varapuheenjohtaja ja muu jäsen tai heidän varamiehensä ei saa toimia valtion- tai kunnanasiamiehenä.

Lääninverovirasto voi peruuttaa valtionasiamiehen tehtävään antamansa määräyksen. Kunnanhallitus voi peruuttaa kunnanasiamiehen tehtävään antamansa määräyksen.

12 §

Verotuksen oikaisulautakunnan kokouksesta on ilmoitettava lautakunnan jäsenille.

— — — — — — — — — — — — — —

Verohallinnon asianomaisilla virkamiehillä samoin kuin *verotuksen oikaisulautakunnan* kutsumalla asiantuntijalla on oikeus olla läsnä lautakunnan kokouksessa ja siellä ottaa osaa keskusteluun. *Valtion- ja kunnanasiamies* tai muut sivulliset eivät saa olla läsnä kokouksessa.

(kumotaan)

(kumotaan)

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
kunnan, seurakuntien sekä kansaneläkelaitoksen oikeutta verotuksessa.	
18 §	18 §
Verotuksen oikaisulautakunnan jaoston käsiteltävä asia on siirrettävä lautakunnan ratkaistavaksi, jos verotuksen oikaisulautakunnan puheenjohtaja tahi asianomaisen jaoston puheenjohtaja tai muu jäsen *taikka valtion- tai kunnanasiamies sitä vaatii.*	Verotuksen oikaisulautakunnan jaoston käsiteltävä asia on siirrettävä lautakunnan ratkaistavaksi, jos verotuksen oikaisulautakunnan puheenjohtaja tai asianomaisen jaoston puheenjohtaja taikka muu jäsen sitä vaatii.
21 §	21 §
Lääninverovirasto määrää yhden tai useampia verotusasiamiehiä ja heille varamiehet. Verotusasiamiehen on huolehdittava valtion, kuntien ja seurakuntien sekä kansaneläkelaitoksen oikeuden valvomisesta. Verotusasiamiehestä on soveltuvin osin voimassa, mitä valtion- ja kunnanasiamiehestä säädetään.	Lääninverovirasto määrää yhden tai useam*man verohallinnon virkamiehen tai muun henkilön lääninverovirastoon verotusasiamiehenä valvomaan* valtion, kuntien ja seurakuntien sekä kansaneläkelaitoksen oikeutta verotuksessa. Verotusasiamiehestä on soveltuvin osin voimassa, mitä valtion- ja kunnanasiamiehestä säädetään.
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
	28 §
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Verohallitus määrää tarkastusasiamiehen ja hänen varamiehensä.	*Lääninverovirasto* määrää tarkastusasiamiehe*ksi yhden tai useamman verohallinnon virkamiehen tai muun henkilön.*
29 §	
Tarkastusasiamiehen ja varamiehen tulee olla tuomarinviran hoitamiseen oikeuttavan tutkinnon suorittanut ja veroasioihin perehtynyt.	(kumotaan)
32 §	32 §
Tarkastusasiamiehen ja 30 §:ssä mainittujen lisäjäsenten esteellisyydestä on voimassa, mitä lääninoikeuden jäsenten esteellisyydestä on säädetty.	*Edellä 30 §:ssä mainittujen lisäjäsenten esteellisyydestä on voimassa, mitä lääninoikeuden jäsenten esteellisyydestä säädetään.*
	34 §
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Verovelvollisen henkilön kotikuntana pidetään kuntaa, jossa hänellä on verovuoden alussa katsottava olleen väestölaissa (141/69) tarkoitettu kotipaikka *(vuoden ensimmäisen päivän kotipaikka).* Yhteisön kotikuntana on kunta, jossa yhteisön kotipaikka verovuoden alussa oli. Yhtymän ja yhteisetuuden kotikunta on se kunta, jossa sen kotipaikan on verovuoden alussa katsottava olleen.	Verovelvollisen henkilön kotikuntana pidetään kuntaa, jossa hänellä on verovuo*tta edeltäneen vuoden lopussa* katsottava olleen *kotikuntalaissa* tarkoitettu koti*kunta ja siellä oleva asuinpaikka (vuoden vaihteen kotikunta).* Yhteisön kotikunta on kunta, jossa yhteisön kotipaikka *verovuotta edeltäneen verovuoden lopussa oli.* Yhtymän ja yhteisetuuden kotikunta on se kunta, jossa sen kotipaikan on *verovuotta edeltäneen verovuoden lopussa* katsottava olleen.
Verovuoden alun kotikuntaan rinnastetaan	*Vuoden vaihteen kotikuntaan rinnastetaan*

Voimassa oleva laki

kunta, jonka kotipaikkarekisteriin verovuoden aikana Suomeen muuttanut henkilö on täällä maahan muutettuaan ollut merkittävä tai johon hän Suomeen muutettuaan on ensiksi asettunut. Ulkomaille muuttaneen henkilön kotikunnan ei verotusta toimitettaessa katsota muuttuvan sinä aikana, jolloin häntä tuloverolain 11 §:n mukaan pidetään Suomessa asuvana.

— — — — — — — — — — — — — — —

Ehdotus

kunta, jossa verovuoden aikana Suomeen muuttaneella henkilöllä on täällä maahan muutettuaan katsottava olleen kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta ja siellä oleva asuinpaikka tai johon hän Suomeen muutettuaan on ensiksi asettunut. Ulkomaille muuttaneen henkilön kotikunnan ei verotusta toimitettaessa katsota muuttuvan sinä aikana, jolloin häntä tuloverolain 11 §:n mukaan pidetään Suomessa asuvana.

— — — — — — — — — — — — — — —

35 §

— — — — — — — — — — — — — — —

Verohallitus voi antaa 1 momentissa säädettyä tulojen ja varojen ilmoittamisvelvollisuutta rajoittavia määräyksiä.

— — — — — — — — — — — — — — —

Verohallitus voi antaa 1 momentissa säädettyä tulojen, varojen *ja vähennysten* ilmoittamisvelvollisuutta rajoittavia määräyksiä.

39 §

— — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — —

Asunto-osakeyhtiö, kiinteistöosakeyhtiö, asunto-osuuskunta tai muu yhteisö, jonka osakkeet tai osuudet oikeuttavat määrätyn huoneiston hallintaan yhteisön omistamassa rakennuksessa, ilmoittaa verotoimistoon huoneiston verotusarvon perusteet ja kiinteistössä tai rakennuksessa tapahtuneet muutokset viimeistään verovuotta seuraavan tammikuun 31 päivänä.

— — — — — — — — — — — — — — —

42 §

— — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — —

Tämän pykälän nojalla annettuun päätökseen ei saa valittamalla hakea muutosta.

44 §

Veroviranomaisella on oikeus saada väestökirjaa pitävältä viranomaiselta verotusta varten tarpeelliset tiedot sen mukaan kuin väestökirjalaissa (141/69) on tietojen antamisesta säädetty.

Kaupparekisterilaissa (129/79) tarkoitetun rekisteriviranomaisen on *ennen tammikuun ja heinäkuun loppua maksutta* toimitettava verotoimistolle tiedot niistä ilmoituksista, jotka edellisenä puolivuotiskautena on tehty elinkeinon aloittamisesta tai lopettamisesta.

Kiinteistön luovutusta koskevan ilmoituksen toimittamisesta asianomaisen veropiirin verotoimistolle säädetään asetuksella.

Tuomiokunnan tuomarin ja raastuvanoikeuden on toimitettava verotoimistolle kuukauden kuluessa kunkin vuosineljänneksen päättymi-

44 §

Väestötietolaissa (507/93) tarkoitettujen rekisteriviranomaisten on toimitettava verohallinnolle, sen mukaan kuin verohallitus määrää, verotusta varten tarpeelliset väestötietojärjestelmään sisältyvät tiedot.

Kaupparekisterilaissa (129/79) tarkoitetun rekisteriviranomaisen *tai paikallisviranomaisen* on toimitettava vero*hallinnolle, sen mukaan kuin verohallitus määrää, verotusta varten tarpeelliset kaupparekisteriin sisältyvät tiedot.*

Kiinteistön luovutusta koskevan ilmoituksen toimittamisesta *verohallinnolle* säädetään asetuksella.

Valtion viranomaisen on toimitettava verohallinnolle, sen mukaan kuin verohallitus määrää, verotusta varten tarpeelliset, hallussaan olevat

Voimassa oleva laki

sestä myönnetyistä lainhuudoista tehty luettelo, johon on merkitty hakijan ja hänen saantomiehensä nimet ja kotipaikat, saannon laatu ja päiväys sekä luovutushinta ja oikeuden kiinteistölle määräämä arvo.

Verotoimistolle on, sen mukaan kuin verohallitus tarkemmin määrää, toimitettava myös tarpeelliset otteet maarekisteristä, maanmittaustoimitusten jako- tai lohkomiskirjoista, tilusvaihtokirjoista tai muista selitelmistä ja kartoista sekä tiedot kaupungin tonttikirjasta samoin kuin tiedot asema-, rakennus- ja rantakaavasta ja niiden muutoksista.

Kunnan on, siltä osin kuin tietoja ei saada kotipaikkarekisteristä tai väestön keskusrekisteristä, toimitettava verotoimistolle, sen mukaan kuin verohallitus tarkemmin määrää, tarpeelliset tiedot rakentamisesta kunnan alueella sekä siellä olevista rakennuksista ja rakennelmista.

45 §

Verotusta varten tulee jäljempänä mainittujen viranomaisten, henkilöiden ja yhteisöjen toimittaa veroviranomaiselle tai jäljempänä mainituille yhteisöille tammikuun kuluessa edelliseltä kalenterivuodelta ja 2 kohdan osalta verohallituksen määräämänä ajankohtana puolivuosittain seuraavat asiakirjat ja tiedot:

— — — — — — — — — — — — — — —

6) vakuutuslaitoksen, eläkesäätiön ja muun eläkelaitoksen vakuutuksen perusteella tai eläkkeenä taikka avustuksena suorittamastaan veronalaisesta määrästä sekä verovelvolliselle selvitys eläkevakuutusmaksujen vähennyskelpoisuudesta tuloverolain 96 §:n 3 tai 5 momentin nojalla;

— — — — — — — — — — — — — — —

Ehdotus

tiedot kiinteistöjen lainhuudoista, hakijoiden ja saantomiehen nimistä ja kotipaikasta, saannon laadusta ja päiväyksestä, luovutushinnasta sekä kiinteistölle määrätystä arvosta ja kiinnityksestä.

Valtion ja kunnan viranomaisten on toimitettava verohallinnolle, sen mukaan kuin verohallitus määrää, verotusta varten tarpeelliset, hallussaan olevat tiedot kiinteistöjen ja muiden alueiden pinta-alasta, sijainnista, maankäyttölajeista, omistajista, kaavoituksesta, rakennusoikeudesta, käyttörajoituksista sekä edellä mainittujen tietojen muutoksista.

Kunnan *viranomaisen* on, siltä osin kuin tietoja ei saada *väestötietojärjestelmästä*, toimitettava vero*hallinnolle*, sen mukaan kuin verohallitus määrää, *verotusta varten* tarpeelliset tiedot rakentamisesta kunnan alueella sekä siellä olevista rakennuksista ja rakennelmista.

45 §

Verotusta varten tulee jäljempänä mainittavien viranomaisten, henkilöiden ja yhteisöjen toimittaa vero*hallinnolle* tai jäljempänä mainitulle yhteisölle tammikuun kuluessa *tai verohallituksen määräämänä myöhempänä aikana* edelliseltä kalenterivuodelta ja 2 kohdan osalta verohallituksen määräämänä ajankohtana puolivuosittain seuraavat asiakirjat ja tiedot:

1) työmarkkinajärjestön tiedot verovelvollisen sille edellisenä vuotena maksamasta työmarkkinajärjestön jäsenmaksusta ja työttömyyskassamaksusta sekä työttömyyskassan tiedot sellaisen jäsenen työttömyyskassamaksusta, jota ei saada työmarkkinajärjestöltä;

— — — — — — — — — — — — — — —

6) vakuutuslaitoksen, eläkesäätiön ja muun eläkelaitoksen *sekä ulkomaisen vakuutus- tai eläkelaitoksen täällä olevan edustajan tai välittäjän tiedot* vakuutuksen perusteella tai eläkkeenä taikka avustuksena suorittamastaan *tai välittämästään* veronalaisesta määrästä sekä *verovelvollisen edellä tarkoitetulle laitokselle tai säätiölle taikka niiden edustajalle tai välittäjälle maksamasta tuloverolain 96 §:ssä tai 143 §:n 5 momentissa tarkoitetusta eläkevakuutusmaksusta samoin kuin selvitys tällaisen suorituksen vähennyskelpoisuudesta;*

— — — — — — — — — — — — — — —

Edellä 1 momentin 6 kohdassa tarkoitetun henkilön tai yhteisön on lisäksi annettava vero-

Voimassa oleva laki

Tiedoissa, jotka on 1 momentin nojalla annettava, tulee verovelvollisen yksilöimiseksi olla nimen lisäksi henkilötunnus tai syntymäaika taikka liike- ja yhteisötunnus. Verohallitus voi antaa tarkempia määräyksiä edellä tässä pykälässä säädetystä ilmoittamisvelvollisuudesta tai rajoittaa ilmoittamisvelvollisuutta.

70 §

Keskusverolautakunnassa on puheenjohtaja ja kahdeksan muuta jäsentä, jotka varamiehineen valtioneuvosto määrää viisivuotiskausittain. Jäsenistä on yksi määrättävä valtiovarainministeriön *virkamiehistä* ja *yksi* verohallituksen virkamiehistä sekä kaksi kuntien keskusjärjestöjen ehdottamista henkilöistä.

Keskusverolautakunnan puheenjohtajalta vaaditaan tuomarinviran hoitamiseen oikeuttava tutkinto sekä perehtyneisyyttä tuomarintehtäviin. Vähintään puolet keskusverolautakunnan muista jäsenistä tulee olla tuomarinviran hoitamiseen oikeuttavan tutkinnon suorittaneita. Sen ohessa keskusverolautakunnan kaikkien jäsenten tulee olla veroasioihin perehtyneitä, ja heillä tulee, mikäli mahdollista, olla tuntemusta talouselämän eri aloista. Keskusverolautakunnassa tulee, mikäli mahdollista, eri veronmaksajaryhmien olla edustettuina.

Ehdotus

velvolliselle selvitys mainitussa lainkohdassa tarkoitetun eläkevakuutusmaksun vähennyskelpoisuudesta.

Tiedoissa, jotka on 1 momentin nojalla annettava, tulee verovelvollisen yksilöimiseksi olla nimen lisäksi henkilötunnus, syntymäaika tai liike- ja yhteisötunnus. Verohallitus voi antaa tarkempia määräyksiä edellä tässä pykälässä säädetystä ilmoittamisvelvollisuudesta tai rajoittaa ilmoittamisvelvollisuutta. *Lääninverovirasto voi pidentää sille toimitettavien tietojen määräaikaa.*

45 a §

Työkyvyttömyyseläkkeen maksajien on toimitettava verohallinnolle, sen mukaan kuin verohallitus määrää, massaluovutuksena invalidivähennyksen myöntämistä varten tarpeelliset eläkkeensaajia ja eläkettä koskevat tiedot.

49 a §

Verohallinnolla on oikeus saada maksutta tässä luvussa tarkoitetut, verotusta varten tarvittavat tiedot.

Jos muu valtion tai kunnan viranomainen luovuttaa laajoja ja massaluonteisia tietoja verohallinnolle, verohallinto maksaa asianomaiselle viranomaiselle tietojen luovuttamisesta mainitulle viranomaiselle keskimäärin aiheutuvat kustannukset lukuun ottamatta yleishallinto- ja pääomakustannuksia sekä koneiden ja laitteiden vuokraus- ja toimitilakustannuksia.

70 §

Keskusverolautakunnassa on puheenjohtaja ja kahdeksan muuta jäsentä, jotka varamiehineen valtioneuvosto määrää *kolmi*vuotiskausittain. Jäsenistä yksi on määrättävä valtiovarainministeriön virkamiehistä ja yksi verohallituksen virkamiehistä sekä kaksi kuntien keskusjärjestön ehdottamista henkilöistä.

Keskusverolautakunnan puheenjohtajalta vaaditaan *oikeustieteen kandidaatin* tutkinto. Vähintään puolet keskusverolautakunnan muista jäsenistä tulee olla *oikeustieteen kandidaatin* tutkinnon suorittaneita. Sen ohessa keskusverolautakunnan kaikkien jäsenten tulee olla veroasioihin perehtyneitä, ja heillä tulee, mikäli mahdollista, olla tuntemusta talouselämän eri aloista. Keskusverolautakunnassa tulee, mikäli mahdollista, eri veronmaksajaryhmien olla edustettuina.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

80 b §

Varallisuusverolain (1537/92) 26—29 §:ssä tarkoitetut osakkeiden, osuuksien ja muiden arvopapereiden verotusarvot ovat julkisia.

125 §

— — — — — — — — — — — — — — —

Tämän pykälän nojalla annettuun päätökseen ei saa valittamalla hakea muutosta. *Kunnan viranomaisen tekemään päätökseen saadaan kuitenkin hakea muutosta niin kuin kunnallislain (953/76) 139 §:n 2 momentissa on säädetty.*

Tämän pykälän nojalla annettuun päätökseen ei saa valittamalla hakea muutosta.

135 §

Veropiiriin kuuluvista kunnista tulee sen, jonka alueella veropiirin verotoimisto on, hankkia ja ylläpitää verotoimistolle tarkoituksenmukainen huoneisto, ellei valtio ole ottanut siitä huolehtiakseen. Huoneiston ylläpidosta aiheutuvat kustannukset, maksettu vuokra tai vuokra-arvo niihin luettuna, jaetaan puoliksi valtion ja edellä mainitun kunnan kesken.

Milloin verotoimisto sijaitsee veropiirin ulkopuolella, hankkii ja ylläpitää verotoimiston huoneiston valtio, ja veropiiriin kuuluvat kunnat suorittavat yhteisesti puolet huoneiston ylläpitokustannuksista, vuokrakorvaus niihin luettuna, henkikirjoitetun väkiluvun mukaisessa suhteessa.

Jos lääninverovirasto määrää verotuksen oikaisulautakunnan valtionasiamieheksi päätoimisessa kunnanasiamiehen virassa olevan henkilön, voi verohallitus määrätä lääninverovirasto suorittamaan asianomaiselle kunnalle puolet yhteisen päätoimisen valtion- ja kunnanasiamiehen palkkauksesta ja sosiaaliturvamaksusta valtiovarainministeriön vahvistamien perusteiden mukaan.

135 §

Jos lääninverovirasto määrää veropiiriin valtionasiamieheksi päätoimisessa kunnanasiamiehen virassa olevan henkilön, lääninverovirasto suorittaa asianomaiselle kunnalle valtionasiamiehen tehtäviä vastaavan osuuden kustannuksista.

136 §

Verotuskustannusten suorittamisesta huolehtii valtio 135 §:ssä mainituin poikkeuksin. Verotuskustannuksia ovat valtion varsinaisessa tulo- ja menoarviossa vahvistetut ja edellisen vuoden tilinpäätöksen perusteella korjatut verohallinnon menot. Menoiksi luetaan myös korvaus veroilmoitusten postimaksutta tapahtuvasta palauttamisesta, mutta ei verotoimistojen rakennusten käyttömenoja.

136 §

Verotuskustannusten suorittamisesta huolehtii valtio 135 §:ssä mainituin poikkeuksin. Verotuskustannuksia ovat valtion varsinaisen *talousarvion mukaiset* ja edellisen vuoden tilinpäätöksen perusteella *tarkistetut* verohallinnon menot. *Kustannusten määrää laskettaessa otetaan huomioon myös ne verohallinnon menot, jotka on rahoitettu valtion talousarvion muista kuin verohallinnon määrärahoista.*

— — — — — — — — — — — — — — —

137 §

Edellä *135 ja* 136 §:ssä tarkoitettujen kustan-

137 §

Edellä 136 §:ssä tarkoitettujen kustannus-

Voimassa oleva laki

nusosuuksien valtiolle perimisestä säädetään asetuksella.

— — — — — — — — — — — — — —

140 §

Sen lisäksi, mitä muualla laissa on säädetty, voi se viranomainen, jossa tämän lain piiriin kuuluva asia on vireillä, myöntää verovelvolliselle sekä kunnalle, kunnan- tai valtionasiamiehelle, tarkastusasiamiehelle tai lääninverovirastolle oikeuden kuulustuttaa todistajia myös siinä yleisessä alioikeudessa, jossa se saattaa sopivasti käydä päinsä. Todistajan kuulustelussa on myös toisilla asianosaisilla tällöin oikeus kuulustuttaa todistajia.

143 §

Siitä, mitä tässä laissa on sanottu verotoimistosta ja verojohtajasta, voidaan asetuksella säätää suurimmissa veropiireissä tarpeellisia poikkeuksia.

144 §

Valtiovarainministeriöllä on oikeus, milloin erityiset syyt vaativat, pitentää niitä määräaikoja, joiden kuluessa veroilmoitukset on annettava verotoimistolle.

Ehdotus

osuuksien valtiolle perimisestä säädetään asetuksella.

— — — — — — — — — — — — — —

140 §

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, voi se viranomainen, jossa tämän lain piiriin kuuluva asia on vireillä, myöntää verovelvolliselle sekä kunnalle, kunnan- ja valtionasiamiehelle, *verotusasiamiehelle,* tarkastusasiamiehelle tai lääninverovirastolle oikeuden kuulustuttaa todistajia myös siinä yleisessä alioikeudessa, jossa se saattaa sopivasti käydä päinsä. Todistajan kuulustelussa on myös toisilla asianosaisilla tällöin oikeus kuulustuttaa todistajia.

143 §

Mitä tässä laissa *tai muualla lainsäädännössä säädetään verojohtajasta, tarkoitetaan verotoimiston päällikkönä toimivaa veropiirin verojohtajaa.*

(kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Lain 34 §:n 3 ja 4 momenttia sovelletaan kuitenkin jo vuodelta 1994 toimitettavassa verotuksessa.

2.

Laki

ennakkoperintälain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 28 päivänä marraskuuta 1959 annetun ennakkoperintälain (418/59) 13 § ja 51 §:n 3 ja 4 momentti,

sellaisena kuin ne ovat, 13 § 28 päivänä joulukuuta 1990 annetussa laissa (1338/90) sekä 51 §:n 3 momentti 10 päivänä heinäkuuta 1979 annetussa laissa (610/79) ja 4 momentti 11 päivänä elokuuta 1978 annetussa laissa (612/78), sekä

lisätään lakiin uusi 13 a §, laista 17 päivänä joulukuuta 1982 annetulla lailla (946/82) kumotun 14 §:n tilalle uusi 14 § sekä 61 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 8 päivänä syyskuuta 1989 annetulla lailla (809/89), uusi 2 ja 3 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 4 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

13 §

Verovelvollisen ennakonpidätystä koskeva määräys merkitään verokorttiin tai siirretään verohallituksen määräyksestä suoraan työnantajalle tai muulle ennakonpidätyksen toimittamiseen velvolliselle *suorituksen maksajalle*. Ennakonpidätystä koskeva määräys on saatettava verovelvollisen tietoon.

Ehdotus

13 §

Ennakonpidätystä koskeva määräys merkitään verokorttiin tai siirretään *salassapitosäännösten estämättä 2—4 momentissa säädetyllä tavalla* suoraan työnantajalle tai muulle ennakonpidätyksen toimittamiseen velvolliselle. Ennakonpidätystä koskeva määräys on ilmoitettava verovelvolli*selle*.

Verohallitus voi ennakonpidätyksen toimittamista varten luovuttaa massaluovutuksena työnantajille näiden yksilöimien verovelvollisten ennakonpidätystä koskevat määräykset.

Verohallitus voi ennakonpidätyksen toimittamista varten luovuttaa massaluovutuksena eläkkeiden ja niihin rinnastettavien suoritusten maksajille näiden yksilöimien verovelvollisten henkilökohtaiset ennakonpidätysprosentit.

Verohallitus voi luovuttaa ennakonpidätyksen toimittamista varten asetuksella säädettäville muille kuin edellä 2—3 momentissa tarkoitetuille ennakonpidätyksen toimittamiseen velvollisille kaikista yleisesti verovelvollisista massaluovutuksena verovelvollisten yksilöintitiedot sekä ennakonpidätystä koskevat määräykset. Tiedot voidaan luovuttaa edellyttäen, että tietojen käyttö ja suojaus on järjestetty henkilörekisterilain (471/87) edellyttämällä tavalla.

13 a §

Eläkkeiden ja niihin rinnastettavien suoritusten maksajien on toimitettava verohallinnolle, sen mukaan kuin verohallitus määrää, ennakonpidätysprosentin laskemista varten massaluovutuksena eläkkeiden ja suoritusten saajia koskevat yksilöintitiedot sekä verohallituksen määräämät muut tarpeelliset tiedot.

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	14 §
	Verohallinnolla on oikeus saada tiedot ennakkoperintää varten maksutta kaikissa tässä laissa tarkoitetuissa tapauksissa.
	Jos muu valtion tai kunnan viranomainen luovuttaa laajoja ja massaluonteisia tietoja verohallinnolle, verohallinto maksaa asianomaiselle viranomaiselle tietojen luovuttamisesta mainitulle viranomaiselle keskimäärin aiheutuvat kustannukset lukuun ottamatta yleishallinto- ja pääomakustannuksia sekä koneiden ja laitteiden vuokraus- ja toimitilakustannuksia.
51 §	
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
Lääninverolautakunnassa olevalla verotusasiamiehellä on oikeus hakea muutosta lääninveroviraston tämän lain nojalla antamaan päätökseen 21 §:n rekisteröintiä koskevaa päätöstä lukuun ottamatta. *Verolautakunnassa olevalla* valtionasiamiehellä ja kunnanasiamiehellä on oikeus hakea muutosta 16 ja 45 §:ssä tarkoitettuihin päätöksiin.	*Verotusasiamiehellä* on oikeus hakea muutosta lääninveroviraston tämän lain nojalla antamaan päätökseen 21 §:n rekisteröintiä koskevaa päätöstä lukuun ottamatta. Valtionasiamiehellä ja kunnanasiamiehellä on oikeus hakea muutosta 16 ja 45 §:ssä tarkoitettuihin päätöksiin.
Muutoksenhaku on tehtävä kirjallisesti. Valituskirja on toimitettava lääninverovirastoon tai *verotoimistoon taikka* lääninoikeuteen 30 päivän kuluessa tiedoksi saamisesta. Valtionasiamiehen, kunnanasiamiehen ja verotusasiamiehen valitusaika luetaan päätöksenteon päivästä.	Muutoksenhaku on tehtävä kirjallisesti. Valituskirjelmä on toimitettava lääninverovirastoon tai lääninoikeuteen 30 päivän kuluessa tiedoksi saamisesta. *Ennakonkantoa koskeva 46 §:ssä tarkoitettu päätös, jolla ennakkoa on muutettu verovelvollisen vaatimuksen mukaisesti, katsotaan saadun tiedoksi seitsemän päivän kuluttua siitä, kun päätös on annettu postin kuljettavaksi.* Valtionasiamiehen, kunnanasiamiehen ja verotusasiamiehen valitusaika *alkaa siitä päivästä, jona päätös on tehty.*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
61 §	
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
	Ennakkoperintälain 13 §:n 2—4 momentissa tarkoitetut työnantajat ja muut ennakonpidätyksen toimittamiseen velvolliset, niiden palveluksessa olevat sekä tehtäviä suorittavat henkilöt ovat velvollisia pitämään salassa verovelvollisesta ennakonpidätyksen toimittamista varten saamansa tiedot ja olemaan käyttämättä niitä hyväkseen.
	Joka vastoin 2 momentissa säädettyä luvattomasti paljastaa tai käyttää hyväkseen, mitä hän on velvollinen pitämään salassa, on hänet tuomittava ennakkoperintälain salassapitosäännösten rikkomisesta sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Voimassa oleva laki

Rangaistus virkamiehen ja julkisyhteisön työntekijän salassapitovelvollisuuden rikkomisesta on säädetty rikoslain 40 luvun 5 §:ssä.

Ehdotus

Rangaistus virkamiehen ja julkisyhteisön työntekijän salassapitovelvollisuuden rikkomisesta on säädetty rikoslain 40 luvun 5 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

3.

Laki

työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työnantajan sosiaaliturvamaksusta 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun lain (366/63) 17 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 14 päivänä kesäkuuta 1985 annetussa laissa (461/85), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

17 §

Jos asianomainen tai *lääninverolautakunnassa oleva* verotusasiamies on tyytymätön lääninveroviraston tämän lain nojalla antamaan päätökseen, saa hän hakea siihen valittamalla muutosta sen läänin lääninoikeudelta, johon maksuvelvollisen kotikunta kuuluu. Valitus on toimitettava lääninverovirastoon tai verotoimistoon taikka lääninoikeuteen 30 päivän kuluessa tiedoksi saamisesta. Verotusasiamiehen valitusaika alkaa siitä päivästä, jona päätös on tehty.

Ehdotus

17 §

Jos asianomainen tai verotusasiamies on tyytymätön lääninveroviraston tämän lain nojalla antamaan päätökseen, saa hän hakea siihen valittamalla muutosta sen läänin lääninoikeudelta, johon maksuvelvollisen kotikunta kuuluu. Valitus on toimitettava lääninverovirastoon tai verotoimistoon taikka lääninoikeuteen 30 päivän kuluessa tiedoksi saamisesta. Verotusasiamiehen valitusaika alkaa siitä päivästä, jona päätös on tehty.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

4.

Laki

arvonlisäverolain 159 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun arvonlisäverolain (1501/93) 159 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
159 §	159 §
Verohallitus määrää yhden tai useamman lääninveroviraston virkamiehen toimimaan valtion etua valvovana valtionasiamiehenä.	*Lääninverovirasto* määrää yhden tai useamman *verohallinnon* virkamiehen *tai muun henkilön lääninverovirastoon valtionasiamiehenä valvomaan valtion oikeutta verotuksessa.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .